

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta Ekonomicko-správní

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Václav Novotný

Univerzita Pardubice
Fakulta Ekonomicko-správní

Model zapojení místní samosprávy, podnikatelských subjektů a občanů pro
jejich účasti v IZS pro krizové situace

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Václav Novotný**
Osobní číslo: **E18843**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Téma práce: **Model zapojení místní samosprávy, podnikatelských subjektů a občanů pro jejich účasti v IZS pro krizové situace**
Zadávací katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů stanovuje odpovědnost vlády ČR za bezpečnost občanů. Zároveň stanovuje možnost zapojení obcí a jiných subjektů při této činnosti organizované vládou České republiky. V rámci zákona č. 240/2000 Sb., ... (krizový zákon) je pak stanovena možnost zapojení orgánů místních samospráv a podnikatelských a nepodnikatelských subjektů do přípravy veřejné správy na řešení krizových situací a při jejich řešení, tj. při ochraně života, zdraví a majetkových hodnot na území dotčeném krizovou událostí. S odkazem na zapojení studenta v jednom z těchto subjektů a jeho život v konkrétní obci je cílem práce vypracování případové studie, kde bude navržen systém ochrany života, zdraví a majetku osob na úrovni místních samospráv obcí.

Osnova:

- Zajišťování bezpečnosti u obce v ČR
- Koncept případové studie
- Případová studie

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

ADAMEC, V., D. ŘEHÁK a L. ČERNÁ. *Základy organizace a řízení bezpečnosti v České republice*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012, 128 s., ISBN 978-80-7385-123-1.
BUZAN, B., WEAVER O. and DE WILDE, J. *A New Framework for Analysis*. Lynne Rienner Publishers, Boulder: 1998, 239 pp., ISBN 978-15-5587-784-2.
CÍLEK, V., aj. *Ruka noci podaná: základy rodinné a krizové připravenosti*. Praha: Dokořán, 2018, 407 s., ISBN 978-80-7363-914-3.
PŘICHYSTAL, A. *Přežít nebo zemřít: manuál pro přežití ve zlých časech*. Praha: Česká citadela, 2019, 262 s., ISBN 978-80-907399-5-6.
ZPĚVÁK, A. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). 143 s., ISBN 978-80-7598-199-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Mgr. Bohuslav Pernica, Ph.D.**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 13. 5. 2021

Václav Novotný

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych velice rád poděkoval svému vedoucímu práce Ing. Bohuslavu Pernicovi, Ph.D. Především za užitečné rady, poskytnutí studijních materiálů, vstřícnost v konzultacích a za jeho odbornou pomoc, která mi pomohla pochopit zásady nezbytné pro úspěšné zpracování bakalářské práce. Také bych rád poděkoval panu Jiřímu Pecharovi, který jako starosta města Nechanice poskytl cenné informace pro zpracování bakalářské práce. Závěrem bych rád poděkoval svému otci za podporu a poskytnutí odborných rad, v pozici konzultanta pro technické zaměření. Rovněž bych rád poděkoval mé rodině, která mě při studiu vždy podporovala.

ANOTACE

Cílem této bakalářské práce je zpracovat případovou studii pro obec Nechanice, město s 2348 obyvateli, o rozloze 3001 ha a nacházející se v Královéhradeckém kraji. Účelem práce je navrhnout systém ochrany života, zdraví a majetku osob na úrovni místních samospráv obcí, a to na základě posouzení deficitů připravenosti obce Nechanice na vybrané situace, které by si vyžádaly vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu integrovaného záchranného systému. Těmi jsou pandemie, povodně a vichřice, sucho, nedostatek vody a potravin, blackout a teroristický útok. Na základě metody posuzování deficitů schopností, používanými pozemními silami Spojených států amerických, pro plánování výstavby schopností určených pro civilní obranu, bylo zjištěno, že by bylo potřeba posílit současný soubor sil a prostředků v samosprávě Nechanice. Je vhodné posílit stavy sil na 571 % a prostředků na 622 % současného stavu, zejména zvýšit počet dobrovolníků. Na základě zobecnění výsledků této analýzy se navrhuje více podporovat dobrovolníky v ČR cestou institutu Civilní gardy samospráv ČR.

KLÍČOVÁ SLOVA

Bezpečnost, integrovaný záchranný systém, komunikace, místní samospráva, obce a města, participace.

TITLE

Model of crisis management at the local governments: a case study

ANNOTATION

The aim of this bachelor's thesis is to do a case study for the municipality of Nechanice, a town with 2348 inhabitants, with an area of 3001 hectare and located in the Hradec Králové region. The purpose of this work is to design a system of protection of life, health and property of persons at the level of local governments, based on the assessment of deficits in the readiness of Nechanice for selected situations requiring the announcement of the third or special level of alarm of the integrated rescue system. These are pandemics, floods and hurricanes, droughts, water and food shortages, blackouts, and terrorist attacks. Based on the capability deficit assessment method used by the ground forces of United States of America, to plan development of abilities for civil defence, it was identified that the current set of forces and resources in the Nechanice municipality would need to be strengthened. It is

appropriate to strengthen the force levels to 571 % and the resources to 622 % of the current level, mainly increase the number of volunteers. Based on the generalization of the results of this analysis, it is proposed to provide more support to the volunteers in the Czech Republic through the institute of the Civil Guard of local governments in the Czech Republic.

KEYWORDS

Safety, emergency service, communication, local government, municipalities, participation.

OBSAH

ÚVOD.....	12
1. Bezpečnost a bezpečnostní systém ČR.....	13
1.1. Bezpečnost.....	13
1.2. Mimořádné události a bezpečnostní hrozby	17
1.3. Bezpečnostní plánování	19
2. Zajišťování bezpečnosti u územně samosprávných celků	21
2.1. Krajská a místní samospráva	21
2.2. Ochrana obyvatel samosprávou.....	24
2.3. Aktuální stav bezpečnosti samospráv v ČR	30
2.4. Aktéři v místní samosprávě a problém komunikace obce s občany.....	33
3. Hrozby a scénáře možných ohrožení a deficity současného systému	36
3.1. Výběr hrozeb ohrožujících obec v ČR	36
3.2. Popis města Nechanice	38
3.3. Aktuální stav připravenosti případové samosprávy a nedostatky	39
4. Restart samosprávy Nechanice	44
4.1. Nechanice a jejich šest dalších územních částí	44
4.2. Model zajištění bezpečnosti pro samosprávy v ČR.....	46
ZÁVĚR	52
POUŽITÁ LITERATURA	53
PŘÍLOHY	59
PŘÍLOHA A – Elektronické a rotační sirény	60
PŘÍLOHA B – Dron	61
PŘÍLOHA C – Polní kuchyně	62
PŘÍLOHA D – Vysílačka	63
PŘÍLOHA E – Rozsah programu CGS ČR	64

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1 Bezpečnostní systém České republiky	16
Obrázek 2 Katastrální území samosprávy Nechanice k 14. 4. 21.....	38
Tabulka 1 Poplachové stupně IZS dle § 20 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb.	30
Tabulka 2 Přehled plnění § 17 vyhlášky č. 380/2002 Sb. z roku 2015	32
Tabulka 3 Spolky občanů pro uplatnění jako dobrovolníci pro samosprávu	33
Tabulka 4 Síly a prostředky dostupné v městě Nechanice k 15. 4. 21	40
Tabulka 5 Analýza připravenosti obce Nechanice na řešení jmenovaných hrozeb.....	41
Tabulka 6 Počty navrhovaných sil a prostředků pro město Nechanice	42
Tabulka 7 Počty navrhovaných sil a prostředků v obci Nechanice a jejích 6 územních částech k 15. 4. 2021	45

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
IZS	Integrovaný záchranný sbor
HZS	Hasičský záchranný sbor ČR
JSDH	jednotka sboru dobrovolných hasičů
JPO	jednotka požární ochrany
MU	mimořádná událost
ZZS	Záchranná zdravotnická služba
ORP	obec s rozšířenou působností
AČR	Armáda České republiky
CGS ČR	Civilní garda samospráv České republiky (navrhovaná instituce)
MAS	místní akční skupiny
SSHR	Správa státních hmotných rezerv

ÚVOD

Při pandemii koronaviru v roce 2020 byly v České republice vyhlášeny dva nouzové stavy. První trval tři měsíce a druhý byl delší, trval sedm měsíců. Během trvání těchto nouzových stavů vznikly zvláštní situace, kdy například Česká pošta dle ČTK (2020) porušila zásady platné pro manipulaci se zdravotnickým materiálem. S dobrým úmyslem rychle pomoci občanům, provedla přebalení hygienických roušek v nevyhovujících podmínkách, kdy mohlo dojít ke kontaminaci těchto prostředků. Dále, podle Rumlera (2021) se při nefunkčním systému distribuce vakcín do této aktivity zapojily firmy, které na bázi dobrovolnictví distribuovaly vakcíny lékařům. Další pochybení zjistil Nejvyšší kontrolní úřad (2021), který tvrdí, že objem zásob osobních ochranných prostředků a dalšího zdravotnického materiálu byl: „*zcela zanedbatelný a nemohl vyřešit kritický nedostatek*“ tohoto materiálu. Kvůli těmto okolnostem je třeba se nad touto připraveností zamyslet a mě napadlo toto prozkoumat a navrhnout řešení, které by zapojilo místní samosprávu, podnikatelské subjekty i občany do integrovaného záchranného systému pro efektivnější provádění úkolů, kde by pomocná ruka občanům ČR byla nablízku, přímo v jejich samosprávě. Také mě k tomu vedly další dva důvody. Za prvé, napadlo mě prozkoumat stávající úroveň připravenosti samosprávy na krizové situace, kde si myslím, že je přehlížena závažnost tohoto tématu. Druhým důvodem je, že při sledování opatření naší vlády kvůli koronaviru jsem získal další motivaci, proč se věnovat právě tomuto tématu. **Cílem bakalářské práce je vypracování případové studie, kde bude navržen systém ochrany života, zdraví a majetku osob na úrovni místních samospráv obcí, v samosprávném celku Nechanice.**

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola obsahuje stávající úroveň bezpečnosti a bezpečnostního systému státu a jejich ukotvení v zákonech ČR. Druhá kapitola obsahuje územně samosprávné celky a zajišťování jejich bezpečnosti. Třetí kapitola ukazuje deficity zajišťování stávající úrovně bezpečnosti dané samosprávy v ČR a také zmíní deficity systému, přímo na území domovské obce Nechanice, které jsou řešeny nedostatečně, nebo podle nefunkčních postupů, respektive nejsou vůbec zmíněny v seznamech možných bezpečnostních rizik. V závěrečné kapitole je zpracována případová studie, která ukazuje postupy pro řešení nejdůležitější oblasti fungování obce v nouzovém režimu.

Starosta města Nechanice, Jiří Pechar, podpořil záměr bakalářské práce a poskytl potřebné informace. Zároveň projevil zájem výsledky této práce představit dalším představitelům obcí v rámci mikroregionu Nechanicko.

1. Bezpečnost a bezpečnostní systém ČR

Proto abychom pochopili systémový rámec k případové studii, je třeba si nejdříve vysvětlit pojem bezpečnosti, co to jsou mimořádné události a krizové situace, jaké známe bezpečnostní hrozby a jak se s nimi vypořádat pomocí bezpečnostního plánování.

1.1. Bezpečnost

Podle čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, je základní povinností státu: „*zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejich demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot.*“ Jsou zde funkce vnitřní a vnější bezpečnosti státu. Vnější funkce jsou představovány v podobě zajištění svrchovanosti a územní celistvosti a do vnitřních funkcí státu řadíme ochranu jejich demokratických základů a ochranu životů, zdraví a majetkových hodnot svých občanů.

Adamec et al (2012: 4) rozděluje bezpečnost na vnitřní a vnější. Ideální specifikace a přiblížení těchto pojmů je možné na příkladu objektu, který má zájem chránit a udržovat svoji bezpečnost. Také analyzuje faktory, které by ho mohly poškodit. V této problematice má tento aktivně působící objekt dvě kategorie pro rozdělení možných hrozeb, a to právě na vnitřní a vnější. Vnitřní bezpečnost hodnotí faktory, které analyzují hrozby vznikající uvnitř objektu, například zcizení unikátního know-how (receptura nebo originální výrobní postup pro potřeby konkurence). Jako vnější ohrožení bezpečnosti objektu můžeme uvést faktory typu krádež, zhárství, sabotáž a také lze zmínit klimatické podmínky. Další škodou je například poškození dobré pověsti firmy, kdy v dnešní rychlosti šíření dezinformací, může mít toto citelné ekonomické dopady.

Bezpečnost můžeme podle Adamce et al (2012: 3) také dělit na tvrdou a měkkou. Tvrdá bezpečnost označuje řešení na úrovni armád a států, měkká bezpečnost se zabývá kriminalitou a organizovaným zločinem. Dále bezpečnost posuzujeme podle geografického hlediska dopadu na cíl, tedy zda je ohrožena integrita mezinárodního, regionálního prostoru, státu, regionu nebo jedince.

Čl. 2 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, uvádí, že: „*Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy ČR nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí anebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může být vyhlášen podle intenzity, územního rozsahu a charakteru*

situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Nouzový stav a stav ohrožení státu se vyhláší pro omezené nebo pro celé území státu, válečný stav se vyhláší pro celé území státu.“ Nouzový stav vyhláší vláda, stav ohrožení státu a válečný stav má pravomoc vyhlásit Parlament ČR. Nouzový stav je možné vyhlásit na 30 dní s možností prodloužení, zbylé dva nemají omezenou platnost. Vedle těchto tří stavů existuje v zákoně č. 240/2000 Sb., *krizovém zákoně*, ve znění pozdějších předpisů, stav nebezpečí, který vyhláší hejtman kraje, popřípadě primátor města Prahy a může být vyhlášen na 30 dní s možností prodloužení.

Čl. 3 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, uvádí, že bezpečnost ČR je zajištěna prostřednictvím: *„ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby.“* Dále uvádí, že: *„státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby jsou povinny se podílet na zajišťování bezpečnosti České republiky.“* Rámec těchto povinností stanoví zákon č. 240/2000 Sb., *krizový zákon*, ve znění pozdějších předpisů.

Podle Adamce et al (2012: 3-4), bezpečnost můžeme brát jako cílový stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru sníženy možné hrozby a škody pro sledovaný objekt. Tato rizika mohou ohrozit jak objekt samotný, tak i jeho zájmy. Za bezpečný objekt bychom měli považovat jen takový, který se nevystavuje možným nebezpečím a aktivně poskytuje dostatečnou míru ochrany před nimi. Vhodné synonymum vnímání této situace je jistota komfortu. Zde je klíčová pozice pro využití instrumentu bezpečnostního plánování. Detailní a korektní vyhodnocení již proběhlých mimořádných událostí zajistí poučení z těchto katastrof, umožní odvracet hrozící nebezpečí, predikovat jejich vznik a zabrání eskalaci škod na majetku, zdraví a životech obyvatel. Samotná bezpečnost se promítá do více rovin, podle zásahu objektů. Například zásah do sociální oblasti, funkce samosprávy, života jednotlivců, státu ale i dopadů do ekonomické struktury nebo jaderné bezpečnosti.

Bezpečnostní systém ČR

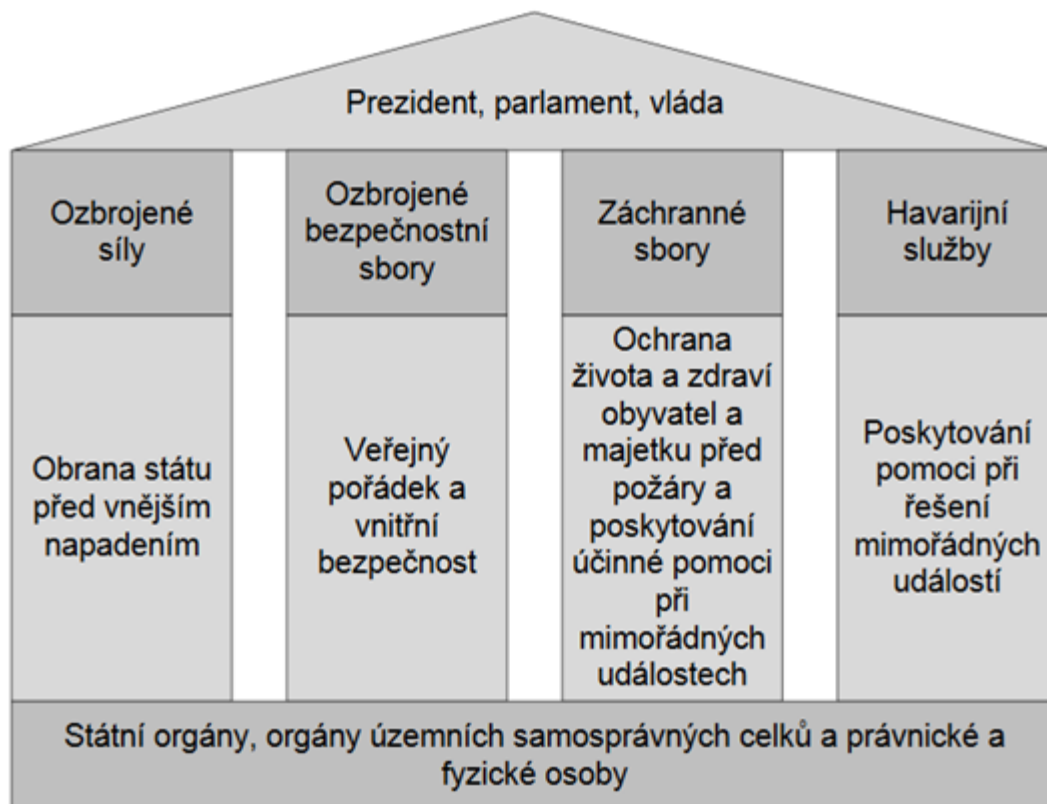
K tomu, aby Vláda ČR naplnila svou základní povinnost, zajišťování bezpečnosti, využívá k tomu bezpečnostní systém ČR. Tento systém má vazby, kterými pokrývá široké spektrum ochrany obyvatel republiky. Český bezpečnostní systém je zejména využíván při mimořádných událostech a přípravě na ně.

Podle Ministerstva vnitra je bezpečnostní systém: *„Institucionální nástroj pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky. Je tvořen příslušnými prvky zákonodárné, výkonné a soudní moci, územní samosprávy, právnickými a fyzickými osobami, které mají odpovědnost za*

zajištění bezpečnosti státu“. Dále podle Adamce et al (2012: 25), je systém uspořádán v hierarchické struktuře, která propojuje několik rovin. Mezi tyto roviny patří sociální, právní, finanční, vojenská, politická a také vnitřní bezpečnost a ochrana obyvatel. Systém plní funkci řízení a koordinace činností specifikovaných členů pro zajištění a udržení bezpečnostních zájmů státu. Systém je uveden v plnou funkčnost během přímého ohrožení státu nebo při vzniku krizové situace. Český bezpečnostní systém je propojen s celou řadou mezinárodních organizací, např. NATO, OBSE, OSN a EU. Díky spolupráci s těmito organizacemi, jsme schopni s nimi kooperovat a být s nimi kompatibilní při společném řešení hrozeb.

Podle Ministerstva zahraničních věcí (2015), bezpečnostní systém obsahuje: *„prezidenta republiky, Parlament ČR, vládu, Bezpečnostní radu státu a její pracovní orgány, ústřední správní úřady, krajské a obecní úřady, ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby. Za zajišťování bezpečnosti státu a za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému ČR je odpovědná vláda jako vrcholný orgán výkonné moci“*. Město Jindřichův Hradec (2011) uvádí příklady členů některých složek tohoto systému. Mezi ozbrojené síly patří např. Armáda ČR (AČR) a Hradní stráž. Dále zahrnuje ozbrojené bezpečnostní sbory, kde můžeme nalézt složky jako Policie ČR, Vězeňská služba ČR nebo Celní správa ČR, tyto sbory plní úkoly ohledně bezpečnosti osob, ochrany zdraví, životů i majetku občanů naší republiky. Další kategorií složek jsou záchranné sbory, kam patří například Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR), který řeší ochranu životů, zdraví i majetku obyvatel před požáry a pomáhá při dalších mimořádných událostech (MU). Poslední složkou jsou havarijní služby, kam lze zařadit např. Horskou službu nebo pohotovostní služby plynárenské nebo elektrikářské.

Složení bezpečnostního systému zobrazuje obr. č. 1.

Obrázek 1 Bezpečnostní systém České republiky

Zdroj: Talichová (2021)

Nejdůležitější součástí bezpečnostního systému je integrovaný záchranný systém (IZS). Paragraf 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, říká, že integrovaným záchranným systémem rozumíme: „*koordinovaný postup jeho složek při přípravě na MU a při provádění záchranných a likvidačních prací*“. A podle Zpěváka (2019: 6), se jedná o: „*formu organizace práce s nástroji kooperace a vzorovými jednotkami spolupráce (modelovými činnostmi) a tvoří jeden z elementárních prvků zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Jeho činnost upravují a determinují právní předpisy a je založený na smluvních ujednáních*“.

Funkčnost bezpečnostního systému je určována ve střednědobém horizontu pomocí **bezpečnostní strategie ČR**. Je to jeden ze základních dokumentů formujících bezpečnostní politiku ČR. Od tohoto dokumentu se odvíjí další dokumenty, jako například Vojenská strategie ČR. Primární rámec je dán Ústavou ČR, zákonem o bezpečnosti ČR a dalšími právními úpravami. (Adamec et al, 2012: 8)

Podle Adamce et al (2012: 5) je strategie: „*dlouhodobý plán činností zaměřený na dosažení nějakého cíle*“. Nástrojem této strategie je bezpečnostní systém ČR, který se používá zejména během krizových situací a je formován prostřednictvím bezpečnostní strategie.

Podle Bezpečnostní informační služby, Česká bezpečnostní strategie: „*vymezuje životní, strategické a další významné zájmy ČR, obecná bezpečnostní rizika, definuje dlouhodobé záměry a opatření, jejichž cílem je zajištění podmínek pro vývoj a prosperitu ČR a zabezpečení jejich obyvatel*“. (BIS 2021)

1.2. Mimořádné události a bezpečnostní hrozby

Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů, uvádí v § 2, že **mimořádnou událostí** je: „*škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací*“. Toto působení může být vyvoláno různými faktory, kterým dominují dva činitelé, člověk (naturogenní) nebo přírodní (naturogenní) vlivy. Za ohrožující faktor se považuje negativní zásah do života a zdraví obyvatel, životního prostředí nebo majetku.

Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů, v § 2 pod pojmem **záchranné práce** rozumí: „*činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin*“. Při vzniku mimořádné události musí být ihned zahájeny a pokusit se odvrátit nebo alespoň zmírnit působení mimořádné události.

Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů, uvádí v § 2, že **likvidační práce jsou**: „*činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí*“. U mimořádné události můžeme sledovat její druh, rozsah, objekt (cíl), četnost výskytu, příčiny vzniku události, její potenciál a také škody. Ke vzniku těchto událostí dochází nevyhnutelně a dochází k nim náhodně. Také nelze určit okamžik, při kterém dojde k iniciaci mimořádné události. (Adamec et al, 2012: 13)

Mimořádná situace je soubor okolností, které vznikly jako důsledek mimořádné události. Je to situace, která je změněnou podobou situace běžné. Nelze unifikovat dobu trvání této situace. Záleží to na celé řadě parametrů, které lze či nelze ovlivnit. Situace může probíhat v řádu jednotlivých hodin až po několik let. K řešení této situace využívají subjekty zdroje, ať

už finanční, materiální či lidské. Mělo by být pravidlem, že je nastavena poměrná část zdrojů, která je vyhrazena pro řešení MU. (Adamec et al, 2012: 15)

Krizová situace je konstatování stavu, kdy nestačí dosavadní řešení události, nasazení určených zdrojů pro efektivní a důslednou eliminaci následků této události. (Adamec et al, 2012: 15)

Mimořádné události jsou vyvolány hrozbami, které mohou být členěny dle různých kategorií.

Bezpečnostní hrozby

Antušák (2009: 48) uvádí, že hrozba je: „*libovolný subjekt, jenž svým působením (činností) může poškodit nebo zničit konkrétní chráněnou hodnotu nebo zájem jiného subjektu (tzv. hrozba intencionální) nebo jev či událost jako bezprostřední příčina poškození nebo zničení konkrétní chráněné hodnoty nebo zájmu (tj. tzv. hrozba neintencionální).*“ Také dále uvedl klasifikaci hrozeb na hrozby asymetrické, věcné a vnitřní. Obce mohou být ohroženy následujícími typy hrozeb:

Asymetrická hrozba je takový způsob útoku, který nemůžeme opětovat stejnou formou. Tyto hrozby jsou neočekávané, jen málokteré lze očekávat dopředu. Jako příklad lze zmínit útoky malých teroristických skupin, které mají za cíl zranitelná místa většího protivníka.

Věcné hrozby neboli externí hrozby obsahují subkategorie přírodní, antropogenní, společenské a sociální typy hrozeb.

Hrozby **naturogenní** (přírodního charakteru) můžeme dle Antušáka (2009: 52) definovat jako: „*extrémní geofyzikální události, pocházející z biosféry, litosféry, hydrosféry nebo atmosféry, schopné způsobit katastrofy nebo pohromy.*“ Jedná se například o povodně, zemětřesení, propady půdy, dlouhotrvající sucha, vichřice nebo nákazy lidí, zvířat nebo rostlin živočišného, rostlinného původu a mikroorganismy.

Hrozby **antropogenní** jsou vyvolány aktivitami člověka. Řadíme sem hrozby technogenní, kam patří například havárie a katastrofy v důsledky aktivit člověka (ropné, chemické, radiační havárie nebo velké dopravní katastrofy). Dále zde máme hrozby ekologické, agrogenní a sociogenní, které mají vliv na zájmy občanů ČR, patří sem například narušení dodávek ropy, elektrické energie, plynu, tepla, potravin nebo pitné vody. (Antušák, 2009: 126)

Z hlediska dalších typů hrozeb, Antušák (2009: 174-175) zmiňuje vojenské a bezpečnostní hrozby. **Vojenské** hrozby ohrožují suverenitu, svrchovanost a územní celistvost státu, svobodu občanů, lidská práva a demokratické základy našeho státu. **Bezpečnostní** hrozby obsahují kategorie, jako například masová migrace, terorismus, organizovaný zločin a také například zneužití hromadných sdělovacích prostředků.

1.3. Bezpečnostní plánování

Bezpečnostní plánování se dle Adamec et al (2012: 89), zabývá udržováním a zajišťováním bezpečnosti, kde díky své působnosti shromažďuje návody, postupy, způsoby a zabezpečení klíčových prvků bezpečnostního plánování. Bezpečnostní plánování rozlišujeme podle tří typů oblastí, které pokrývá. První oblastí je globálně územní bezpečnost, dále vnější bezpečnost budov a jako třetí vnitřní bezpečnost budov. Směřování tohoto plánování může být do civilního, stejně tak i armádního sektoru. V České republice dále rozlišujeme civilní plánování na havarijní, krizové a nouzové.

Adamec et al (2012: 89-90) zmiňuje tři druhy plánování:

- havarijní,
- civilní nouzové,
- krizové.

Havarijní plánování – konečným produktem tohoto plánování je havarijní plán. Může být určen pro kraj nebo obec. Je prvořadě seznámit se s návody, postupy, způsoby a zabezpečení klíčových dílčích prvků, které mají své místo v procesu provádění likvidačních či záchranných prací. Podle přesně specifikovaného území, řeší havarijní plán zapojení a pomoc dalších složek, například ze sousedících krajů. V případě lokace události do pohraničí, může být osloven sousední stát se žádostí o pomoc a nasazení jeho relevantních složek k řešení následků havárie. Možné typy havárií jsou např. úniky nebezpečných chemických látek, nebo úniky z jaderného provozu elektráren, nebo pracovišť nakládajících s těmito látkami. (Adamec et al, 2012: 89)

Civilní nouzové plánování má za cíl připravit stát na možné MU, které by mohly ohrozit životy či zdraví obyvatel a ochránit kritickou infrastrukturu státu. Další úlohou této subkategorie plánování je zajistit provozuschopnost státní správy na přijatelné úrovni a zachovat fungování ekonomiky s důrazem na dodržování a podporu mezinárodních dohod a smluv. Součástí plánování jsou i opatření zajišťující vnitřní bezpečnost a dodržování

veřejného pořádku. Pro členské země NATO je povinností začlenit vojenské obranné plánování pro zajištění civilních zdrojů a ochrany obyvatelstva. (Adamec et al, 2012: 89-90)

Krizové plánování je základní plánovací dokument, který obsahuje návody, postupy a techniky k řešení krizových situací. Záměrem je zajištění připravenosti na krize, včetně návrhů na jejich řešení. Můžeme sledovat snahu o co nejučinnější zmírnění a minimalizaci vlivu pravděpodobných původců, kteří mohou iniciovat krizovou událost, a to zajistí zmírnění negativních dopadů. (Adamec et al, 2012: 89)

Pro místní samosprávu je z těchto tří typů plánování nejpodstatnější krizové a havarijní plánování, protože se jedná o povinnost obcí a krajů spolupracovat při vytváření těchto plánů, které se jich týkají a následně pomocí nich se řeší MU na jejich území. Podle § 12 zákona č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů, obce zajišťují: „*připravenost správního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva*“.

2. Zajišťování bezpečnosti u územně samosprávných celků

Poté co jsme si vysvětlili základní paradigma pro zajišťování bezpečnosti v ČR, je třeba si vysvětlit fungování místní samosprávy, ochranu obyvatel v rámci jejího území a také se seznámit s aktuálním stavem bezpečnosti samospráv v ČR.

2.1. Krajská a místní samospráva

Dle čl. 99 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., *Ústavy ČR*, ve znění pozdějších předpisů, se území ČR se rozlišuje na: „*obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky*“. Dále, článek 100 téhož zákona uvádí, že: „*obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku*“. Obce i kraje jsou samostatně spravovány zastupitelstvy a stát může do jejich chodu zasahovat jen v případě, když to vyžaduje ochrana zákona a pouze zákonem stanovenými způsoby.

Stát je integruje do bezpečnostního systému. Tato integrace je upravena v zákoně č. 240/2000 Sb., *krizového zákona*, ve znění pozdějších předpisů, kde § 18 říká, že starosta obce společně s dalšími orgány obce: „*zajišťuje připravenost správního obvodu obce s rozšířenou působností na řešení krizových situací*“. Účast obcí v bezpečnostním systému je také patrná v zákoně č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů, například v § 13 starost obce s rozšířenou působností: „*koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal*.“

Podle čl. 3 zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, mají územně samosprávní celky povinnost: „*se podílet na zajišťování bezpečnosti České republiky*.“ Například, zákon č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, ukládá povinnost obcím zajistit požární ochranu.

Kraj

Fungování kraje upravuje zákon č. 129/2000 Sb., *o krajích*, ve znění pozdějších předpisů, v § 1 říká, že kraj je: „*územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu*.“ Kraj je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek i vlastní příjmy. Kraj vystupuje v právních záležitostech pod svým jménem a nese odpovědnost z tohoto vyplývající. Na základě údajů zákona o územně správním členění státu, ČR je rozdělena na 14 krajů. V čele kraje stojí hejtman. Dle § 14, zákona č. 240/2000 Sb., *krizového zákona*, ve znění pozdějších předpisů, hejtman: „*řídí, kontroluje a zajišťuje samosprávný celek*.“ Společně s dalšími orgány

odpovídá za připravenost kraje na řešení krizových situací, řídí a kontroluje opatření pro přípravu na jejich řešení správními úřady, ORP, obcemi, podnikajícími právníky a fyzickými osobami. Také má pravomoc vyhlásit stav nebezpečí, kde v případě jeho vyhlášení hejtmanem či vládou ČR:

- koordinuje záchranné a likvidační práce;
- může nařídit evakuaci občanů;
- nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a další nezbytné kroky pro zajištění nouzového přežití obyvatelstva;
- koordinuje zajištění ochrany majetku na území, kde byla provedena evakuace.

Je důležité zmínit, že dle § 14 zákona č. 240/2000 Sb., *krizového zákona*, ve znění pozdějších předpisů, má hejtman pravomoc nařídit: „*pracovní povinnost, pracovní výpomoc nebo poskytnutí věcného prostředku pro řešení krizové situace.*“

Dle zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnost České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje základní povinnost vlády, zajistit bezpečnost, je patrná souvislost ochrany krajů a obcí s pomocí Hasičského záchranného sboru. **Hasičský záchranný sbor kraje** při přípravě na krizové události a řešení těchto událostí organizuje spolupráci mezi obcemi na území kraje a správními úřady, obstarává přehled možných zdrojů rizik a provádí analýzy ohrožení, zpracovává krizový plán kraje, krizový plán jednotlivých ORP, kde v rámci konstrukce těchto plánů vyžaduje součinnost právnických a podnikajících osob, orgánů územních samosprávních celků a další organizačních složek státu.

Obec

Podle čl. 100 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., *Ústavy ČR*, ve znění pozdějších předpisů, jsou obce: „*územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu.*“ Je to spojení obyvatel, kteří žijí na území obce (katastrální území). Ze zákona č. 128/2000 Sb., *o obcích*, ve znění pozdějších předpisů, vyplývají další skutečnosti. Obec je založena jako veřejnoprávní organizace, která má formu právní osoby. Vystupuje pod vlastním jménem a za svá rozhodnutí nese odpovědnost. Obec také disponuje svým majetkem, který spravuje sama pomocí svých orgánů. Podle Českého statistického úřadu (ČSÚ) je v Česku 6258 obcí. (ČSÚ 2021)

Podle zákona č. 128/2000 Sb., *o obcích*, ve znění pozdějších předpisů, stojí v čele obce starosta, který vede obecní úřad. Starosta obce je volen obecním zastupitelstvem, které může mít 5 až 55 členů a je velikost tohoto orgánu je závislá na počtu obyvatel dané obce. Tento orgán starající se o správu svěřené obce, nazýváme obecním zastupitelstvem a zároveň je orgánem nejvyšším. Tento orgán, díky svým pravomocem rozhoduje o obecním rozpočtu, respektive jej schvaluje a také má pravomoc vydávat obecně závazné vyhlášky, spravuje majtkové záležitosti jako vybudování inženýrských sítí na obecních pozemcích, jejich následné dělení a závěrečný prodej. Jeho úkolem je i zajištění spolupráce na úrovni obcí, např. mikroregiony a místní akční skupiny (MAS).

Existuje celá řada dalších podpůrných orgánů, které vykonávají další činnosti potřebné pro fungování obce, například obecní úřad, rada obce nebo povodňová komise obce. Obce fungují ve státní správě jako její základní článek, a plní své záležitosti samostatně a také plní úkoly, kterými je stát pověřil. Tento stav se nazývá přenesená působnost, takže v ČR rozlišujeme obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. Mezi zájmy obce patří snaha o všestranný rozvoj území obce a naplňování potřeb svých občanů. (Adamec et al, 2012: 30)

Obec s rozšířenou působností

V případě obce s rozšířenou působností (ORP) se jedná o mezičlánek ve veřejné správě, který stojí mezi kraji a obcemi. Hlavním smyslem zřízení ORP bylo docílení lepší dostupnosti státní agendy pro občany. Jsou zprostředkovateli, resp. poskytovateli služeb mezi státem a občany z katastrálního území obce. Mezi činnostmi, které spadají do rozšířené působnosti obce patří například dopravní a silniční správní úřad, evidence motorových vozidel a evidence přestupků v silničním provozu, evidence obyvatel, živnostenskopravní agenda, vydávání občanských, řidičských a technických průkazů motorových vozidel. Pro téma mé bakalářské práce je nezbytné uvést orgány obce s rozšířenou působností, které odpovídají za bezpečnost. Je to krizový štáb, bezpečnostní rada a povodňová komise. (Adamec et al, 2012: 30-31)

V rámci krizového řízení obce s rozšířenou působností je hlavní koordinátor starosta dané obce a také zároveň zaujímá funkci předsedy bezpečnostní rady ORP, takže společně s dalšími členy schvaluje krizový plán ORP. Dle § 13 zákona č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů, starosta: „*koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal.*“

2.2. Ochrana obyvatel samosprávou

Povinnost chránit životy, zdraví i majetek obyvatel je dané opatření, která vykonávají zejména orgány veřejné správy, samosprávy a také složky integrovaného záchranného systému, mezi kterými dominuje Hasičský záchranný sbor ČR. Svoji možnou úlohu aktivní pomoci, mohou předvést neziskové organizace, právnické a fyzické osoby, v neposlední řadě i občané v obci. V aréně samosprávy platí pro aktéry tyto základní kroky, pro řešení nouzové situace. Nejprve zajistit varování a informování o typu hrozby, dále ukrytí, pak evakuace a nouzové přežití. Následně se předpokládá zapojení neziskových organizací, poskytnutí humanitární pomoci, ochrana osob před kontaminací a sledování a zkoumání chemické, biologické nebo radiační situace v prostředí. (Adamec et al, 2012: 79)

Ochrana obyvatel patří pod civilní ochranu ČR, kterou zajišťuje Ministerstvo vnitra (Generální ředitelství HZS ČR), ale obce v souladu s čl. 3 zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, se na ni podílejí. Za soubor činností ochrany obyvatelstva, musíme považovat organizování, plánování a výkon činností tak, abychom předešli vzniku krizových situací a mimořádných událostí. Ochranu obyvatelstva zajišťuje civilní obrana ČR.

V současné době stát disponuje nástroji pro efektivní plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Jedná se o stanovené právní úpravy pro realizaci ochrany obyvatel ČR, stanoveny jsou rovněž výkonné složky pro provádění úkolů a činností ochrany obyvatelstva, které jsou průběžně připravovány na zajišťování úkolů ochrany obyvatelstva a také je vytvořena organizační struktura pro řízení ochrany obyvatel ČR, kde jsou naplněny podmínky pro fungování jednotlivých prvků a je zde naznačen směr, kterým by se měla rozvíjet ochrana obyvatel ČR. Dále, podle Adamce má ochrana obyvatel za cíl: *„minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky.“* (Adamec et al, 2012: 79)

Jak vyplývá z § 29 zákona č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, obec: *„zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, která provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech a plní další úkoly.“* Starosta obce může pro ochranu občanů v samosprávě použít jednotku sboru dobrovolných hasičů (JSDH) obce, která zajišťuje ochranu obyvatel před požáry a může fungovat v případě mimořádných událostí jako jedna ze složek, které provádí záchranné práce.

Ochrana obyvatel má dle § 2 zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, pět funkcí:

- informování a varování,
- evakuace,
- nouzové přežití,
- ukrytí,
- poskytnutí humanitární pomoci.

Podle Adamce et al (2012: 80): „**Varování** lze definovat jako komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečujících včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé mimořádné události obyvatelstvu. Informování lze chápat jako souhrn organizačních, technických a provozních opatření, která povedou k předání informací bezodkladně po zaznění varovného signálu o zdroji, povaze a rozsahu nebezpečí a nutných opatření k ochraně života, zdraví a majetku.“

Informování a varování občanů zajišťuje Jednotný systém varování a vyrozumění, za který zodpovídá HZS ČR. Ten odpovídá za udržování systému z hlediska provozního, organizačního i technického. Systémy mají konstrukci rotační nebo elektronickou. Podobu těchto sirén uvádí příloha A. Rotační sirény jsou technologicky nejstarší a nejvíce rozšířené. Mají dvě nevýhody. **Při výpadku elektrické rozvodné sítě nejsou použitelné, protože nedisponují záložním zdrojem elektrické energie.** To je problém pro malé obce, ve kterých se podle Ministerstva vnitra (2018) stále vyskytují převážně rotační sirény, tudíž tyto obce při výpadku elektrické energie nemohou varovat své občany.

Jejich konstrukce neumožňuje doplňkové hlášení pro varování obyvatel. Při obnově jsou nahrazovány elektronickými sirénami. Podle portálu krizového řízení HZS, jsou tyto moderní sirény provozuschopné i při výpadku napájení z elektrické rozvodné sítě, disponují vlastním záložním zdrojem. Moderní konstrukce s využitím zesilovače a reproduktorů umožňuje vysílat doplňkovou informaci pro obyvatele, například testovací sdělení „Zkouška sirén“ nebo některý z navolených typů hlášení jako je „Radiální havárie“. Do systému varování obyvatel je zapojen rovněž obecní rozhlas. Ten musí splňovat stanovená kritéria pro varovný systém, stejně jako elektronické sirény. Při modernizacích je preferováno bezdrátové provedení. (HZS JMK 2021)

V praxi se lze setkat se třemi základními signály, a to všeobecnou výstrahou, požárním poplachem a zkouškou sirén. Výstraha je aktivována podle velikosti území, které bylo zasaženo. Signál lze aktivovat pro bezprostřední okolí místa vzniku události (městská část), celé město, kraj nebo i celou ČR (plošné varování obyvatel ČR). Nejčastěji občané mohou v obcích, registrovat tzv. požární poplach, který aktivuje členy JSDH pro výjezd. Typ výjezdu může mít odlišné určení, tedy požár, výjezd k dopravní nehodě a další, které jsou evidovány jako technická pomoc. Tento typ poplachu je v některých obcích nahrazován svoláváním členů JSDH za pomoci SMS zpráv, pagerů, nebo hovorů z automatické ústředny. (HZS ČR 2021)

Ze zprávy Ministerstva vnitra o stavu ochrany obyvatelstva ČR (MV 2015) vyplývá, že tento systém varování obyvatelstva pokrývá více než 90 % území ČR. Také podle novější zprávy Ministerstva vnitra o stavu ochrany obyvatelstva ČR (MV 2018), je patrný trend nahrazování rotačních sirén elektronickými, kde jejich počet stále roste. V roce 2017 bylo na území ČR 1594 elektronických sirén, 1723 místních informačních systémů a 4999 rotačních sirén. Z této analýzy je patrné, že rotační sirény stále dominují, ale je zde viditelný trend i dotační podpora ze strany státu pro postupné nahrazování novějšími typy. Dále by občané měli těmto výstrahám rozumět a vědět, co dělat při vyhlášení signálu. Tyto znalosti by se dali získat školením či cvičením civilní ochrany, ale toto vzdělávání se podle Brzybohaté a Mráčkové (2019) již neprovádí.

Adamec et al (2012: 82) zmiňuje, že pro: *„ukrytí obyvatelstva při mimořádných událostech s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami a účinky pronikavé radiace je občanům doporučováno využívat přirozené ochranné vlastnosti staveb s doporučením úprav zamezujících jejich proniknutí.“* V ČR se používají dva typy úkrytů, podle konstrukce, a to stálé nebo improvizované. Improvizované úkryty jsou provizorně vybudované při nahlášení nebezpečí, přímo v bytech domech, nebo budovách pro ochránění obyvatel ČR před nežádoucími účinky MU. Mezi tyto účinky patří tepelné a světelné záření, radiace, tlakové účinky jaderných zbraní a také dopad radioaktivního prachu. K aktivaci improvizovaného úkrytu dojde ve chvíli, kdy nelze využít úkrytu stálého pro velkou vzdálenost od něho, nebo pro vyčerpání kapacit stálých krytů. Podle Hellera (2018), je celková kapacita stálých krytů v ČR jen pro desetinu obyvatelstva, na rozdíl od Švýcarska, kde podle Marianiho (2009), počet míst v úkrytech dokonce přesahuje počet obyvatel, Švýcarsko má možnost ukrytí 114 % obyvatel. Stálé úkryty lze popsat jako podzemní trvalé stavby pro ochranu občanů. Mohou to být stavby samostatné, nebo jen podzemní části běžně užívaných budov nebo zařízení

infrastruktury, jako je metro. Nejdokonalejší úkryty s tlakovou ochranou a plnou výbavou se postupně likvidují z ekonomických důvodů pro značné náklady na údržbu.

Pro zajištění ochrany osob před účinky nebezpečných škodlivých látek je třeba zmínit organizaci výdeje improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla. Podle § 17 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., *k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva*, ve znění pozdějších předpisů, má stát povinnost vydat ochranné vaky pro děti do 1,5 roku, ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let, ochranné masky pro děti od 1,5 do 18 let, ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních a také pro doprovod těchto osob. Z této, stále platné legislativy vyplývá, že osoby nad 18 let, které nejsou zahrnuty ve výše uvedených kategoriích, nemají žádný nárok na poskytnutí těchto prostředků. V případě chemického útoku, těmto osobám nezůstává jiná možnost než se chránit ve vnitřních prostorách budov, utěsnit okna a dveře, zajistit příjem informací a také se pokusit vyrobit improvizované prostředky osobní ochrany svépomocí.

Evakuace obyvatel – § 12 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., *k přípravě a provádění ochrany obyvatelstva*, ve znění pozdějších předpisů, říká, že: „*Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí. Evakuace se provádí z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování (tj. nouzové přežití), pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost. Přednostně se plánuje pro následující skupiny obyvatelstva, pro děti do 15 let, pacienty ve zdravotnických zařízeních, osoby umístěné v sociálních zařízeních, osoby zdravotně postižené a doprovod všech těchto osob.*“ Evakuace obyvatel je vyhlášena místním rozhlasem, sdělovacími prostředky, nebo jiným vhodným způsobem. Občan řádně zabezpečí své obydlí před opuštěním, zejména odpojí přívod plynu, elektřiny, případně vody a dostaví se na evakuační místo, s evakuačním zavazadlem.

Nouzové přežití má za úkol zabezpečit ubytování, zásobení potravinami, pitnou vodou a potřebami pro osobní hygienu. V připravených evakuačních plánech mají složky IZS, přesný postup pro evakuaci z ohrožené oblasti a tento postup pravidelně procvičují. Po příjezdu na určené místo dojde k informování evakuovaných o aktuálních podmínkách

a pravidlech pro nouzové přežití, poté dojde k vydávání věcí potřebných pro nouzové přežití. V evakuačním místě je potřeba zabezpečit nouzové dodávky elektrické energie pro zařízení polní kuchyně, nebo pro splnění minimálních sociálních podmínek pro evakuované osoby. Osvětlení prostor, možnost dobíjení telefonů a dalších komunikačních prostředků. (Adamec et al, 2012: 82-83)

Také je třeba zajistit základní zdravotní péči pro evakuované osoby, které mohou mít např. lehká zranění, způsobená rychlým odjezdem z ohrožené oblasti. Pro lokaci ohrožených občanů jsou ideální prostory, které umožňují jak ubytování, tak i stravování. Tyto prostory se nazývají stacionární. Pro tento účel lze využít například prázdné budovy školních internátů nebo vysokoškolských kolejí během školních prázdnin, nebo volné kapacity hotelů. V aktuální době, během koronavirových restrikcí, jsou k dispozici hotely či penziony. Pokud nelze využít jakýkoliv z výše zmíněných způsobů, ať už kvůli nedostatečné kapacitě nebo nedostupnosti z hlediska velké vzdálenosti od ohrožené oblasti, disponuje HZS kraje mobilními kontejnerovými soupravami, které jsou po naložení na nosič kontejnerů na nákladním vozidle schopny v relativně krátkém čase přemístit na vhodné a předem určené místo. Lze je bez problému přepravit i do zahraničních oblastí, například v rámci humanitární pomoci během mimořádných událostí, ať už lesní požáry, zemětřesení nebo povodně. K ukončení nouzového přežití dojde ve chvíli, kdy je ohrožená oblast zpět ve funkčním stavu a ohrožující faktory eliminovány. (Adamec et al, 2012: 82-83)

Poskytnutí humanitární pomoci zdravotní, materiální, sociální nebo právní občanům, kteří jsou zasaženi účinky MU mohou poskytovat jak jednotlivci, přes různé zájmové skupiny či spolky, až po státní či soukromé organizace. Jedná se o poskytnutí krátkodobé a dočasné poskytnutí pomoci se snahou zlepšit životní podmínky obyvatel. V nařízení vlády jsou definována pravidla pro její vykonávání. Humanitární pomoc může být v různých formách, mezi které patří poskytnutí finanční či materiální pomoci, poradenských služeb (odborníci, psychologové) nebo zajištění záchranných týmů či různých specialistů. Pro využití v rámci MU jsou k dispozici odřady, ze kterých lze pro tuto potřebu vyjmenovat Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí, anglicky Urban Search and Rescue team (USAR), povodňový a požární odřad. Humanitární pomoc může mít i přeshraniční charakter, kde po dohodě Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra, Správy státních hmotných rezerv (SSHR) a také například zahraničních či globálních neziskových organizací lze zaslat materiální (osobní ochranné prostředky, základní potraviny), finanční či pomoc formou speciálních týmů. (Adamec et al, 2012: 84)

Adamec et al (2012: 84) definuje zásoby pro humanitární pomoc jako: „Zásoby pro humanitární pomoc poskytované státem jsou součástí systému nouzového hospodářství a jsou vytvářeny SSHR v systému státních hmotných rezerv. O vydání zásob pro humanitární pomoc rozhoduje předseda SSHR na základě požadavku krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo určené obce. Za přidělení zásob pro humanitární pomoc fyzickým osobám vážně postižených krizovou situací odpovídá krajský hejtman, starosta obce s rozšířenou působností nebo starosta určené obce, kterému byly zásoby humanitární pomoci poskytnuty.“ Mezi tyto zásoby patří například balená pitná voda v PET lahvích, spací pytle, dávky potravin a osobních potřeb, náhradní oděv a obuv. Dávky těchto prostředků se poskytují jednotlivcům bezplatně.

Orgány a subjekty ochrany obyvatel

Ochrana obyvatelstva je komplexní systém, který se skládá z několika orgánů, které tvoří funkční celek. Do tohoto systému lze zařadit složky integrovaného záchranného systému, občany, orgány státní správy a také podnikatelé ve formě fyzických či právnických osob. V tomto celku mají zcela určitě nezastupitelnou roli kraje a obce, kterým se tato práce bude věnovat v dalších částech. (Adamec et al, 2012: 86)

Ministerstva a další úřady veřejné správy sbírají a vyhodnocují možné faktory, které by mohly být zdroji potenciálních rizik a snaží se o zajištění nápravy situací, které by mohly vést ke vzniku MU. Také provádí činnosti pro zajištění záchranných a likvidačních prací a samozřejmě mají na starost kontroly a opravu státních zařízení, která zajišťují civilní ochranu. (Adamec et al, 2012: 86)

Hasičský záchranný sbor kraje zajišťuje spolupráci jednotlivých subjektů civilní ochrany, zpracovává poplachový plán IZS, havarijní a krizový plán kraje. V těchto plánech je zapojena celá řada subjektů, která je tímto orgánem spojena dohromady za účelem zajištění ochrany obyvatelstva. Tento orgán také poskytuje rady a pomoc při formování povodňových či havarijních plánů obcí. V rámci své kompetence také provádí vyrozumění a varování obyvatel, jako podstatnou složku civilní ochrany. (Adamec et al, 2012: 86)

Součástí IZS jsou od roku 2004 krajská operační a informační střediska. Jsou řízena formou dispečinků a vybavena progresivními technologiemi, díky kterým je umožněn co nejlepší příjem tísňových hovorů na jednotné telefonní číslo tísňového volání 112 dostupné v Evropě. V těchto dispečincích můžeme nalézt zaměstnance a vybavení dle platných stavebních a technologických norem či požadavků. Díky společné funkci IZS a hasičských

záchranných sborů krajů je umožněna sice nezávislá, ale fungující rovnováha obou orgánů a jejich vzájemná spolupráce a doplňování dílčích nedostatků. Potřeba pro založení IZS vznikla pro definování postupu provádění jednotlivých aktivit složek zajišťující záchranné a likvidační práce, při využití u MU, jako jsou například živelní katastrofy, průmyslové havárie nebo dopravní nehody. V případě že nastanou tyto události, je třeba efektivně a pokud možno co nejrychleji řídit kooperaci jednotlivých složek IZS, tedy Policie ČR, HZS a také ZZS. Díky svému výcviku, znalostem, fyzickým a psychickým dovednostem, lze při správném využití prostředků přispět ke snížení či minimalizaci dopadů MU na lidské životy, zdraví, zvířata, majetek, ale i životní prostředí. (Zpěvák, 2019: 6)

Dále, podle § 5 zákona č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů, jsou tato střediska povinna brát na vědomí a vyhodnotit informace o mimořádné události, organizovat plnění úkolů a zprostředkovat jej a dále vyrozumět další složky IZS. Závažnost MU lze ztotožnit se stupněm poplachu IZS, kde jsou tři základní a jeden zvláštní stupeň poplachu. Tyto poplachy zmiňuje vyhláška č. 328/2001 Sb., *o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému*, ve znění pozdějších předpisů a jsou popsány v tab. 1.

Tabulka 1 Poplachové stupně IZS dle § 20 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb.

Stupeň	Počet ohrožených osob	Výměra ohroženého území
První	jednotlivci	do 500 m ²
Druhý	max. 100 osob	do 10 000 m ²
Třetí	101–1000 osob	do 1 km ²
Zvláštní	1001 a více osob	nad 1 km ²

Zdroj: Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., *o některých podrobnostech zabezpečení IZS*, vlastní tvorba

Pro místní samosprávy a řešení mimořádných událostí na jejich katastrálním území, lze považovat jako MU velkého rozsahu situaci, kde bude vyhlášen třetí nebo zvláštní poplachový stupeň IZS.

2.3. Aktuální stav bezpečnosti samospráv v ČR

Jak vyplývá z ústavního zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, stát má základní povinnost ochránit životy, zdraví, majetek, svrchovanost, územní celistvost a demokratické základy. Při iniciaci MU jsou patrné

praktické nedostatky tohoto systému, které jsme mohli pozorovat při probíhající pandemii koronaviru. V naší historii výskytu MU jsme byli nejčastěji konfrontováni se živelnými pohromami typu povodní, požárů a vichřic. Probíhající pandemie koronaviru je důkazem, že stát není připraven na nové hrozby. Tyto nedostatky jsou popsány v kontrolní zprávě 20/32, Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ 2021), např. nízký stav zásob ve skladu SSHR. Při startu pandemie v březnu 2020 SSHR, jako jediná instituce mohla přispět k lepšímu zvládnutí pandemie v ČR, když by bylo řádně zásobené a připravené. Proto nebylo schopné poskytnout odpovídající množství osobních ochranných prostředků, v řádné kvalitě a v požadovaném čase. Tyto prostředky stát musel narychlo nakoupit od překupníků za mnohonásobně vyšší ceny, často v nevyhovující kvalitě.

Dalším selháním funkce státu, byla distribuce vakcín. Rumler (2021) zmiňuje snahu dobrovolníků z řad soukromého sektoru o distribuci vakcín. Toto řešení přes pochopitelnou snahu pomoci, nevyhovuje standardům pro přepravu léčiv. Pro přepravu léčiv pod řízenou teplotou, jsou nutná speciálně vybavená vozidla, která dokážou přepravovat náklad v režimu předepsané teploty, kterou musí udržet po celou dobu přepravy. Součástí certifikované distribuce je doložení celého teplotního řetězce od výrobce, až k očkovacímu místu. Tedy všechny přepravy i překládky.

Při řešení hrozeb různých typů, může dobře fungující samospráva eliminovat dopady většiny rizik. Cílem mé práce je popsat úlohu obce v zajišťování bezpečnosti života na území samosprávy. Obec může vykonávat ty činnosti, které jí určuje platná legislativa. Toto nastavení legislativy je nezbytné uvést do souladu s novými hrozbami, protože s kompletním a intenzivnějším využitím nástrojů, lze docílit minimalizaci deficitů tohoto systému v bezpečnosti ČR.

Potvrzení skutečné připravenosti samosprávy, by přinesla praktická simulace hrozby, s reálnou modelovou situací ohrožující životy, zdraví a majetek občanů samosprávy. V případě provedení bez informování předem, by získané poznatky zřetelně stanovily kvalitu připravenosti municipality pro tyto skutečné hrozby. Tato simulace je poměrně riziková, protože by mohlo dojít ke značným škodám, úrazům, někdy i úmrtí. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, uvádí v § 17, že složky IZS mohou podstoupit prověřovací a taktická cvičení. Prověřovací cvičení kontroluje: *„přípravy složek integrovaného záchranného systému k provádění záchranných a likvidačních prací. Součástí cvičení může být i vyhlášení cvičného poplachu pro složky*

integrovaného záchranného systému.“ Taktické cvičení má za úkol připravit složky IZS na: „*provedení a koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádné události. Konání taktického cvičení se předem projedná se zúčastněnými složkami a orgány.*“ Otázkou je, zda se těchto cvičení účastní krajské i místní samosprávy, zda se také participují menší obce a zda jsou tato cvičení prováděna systematicky a na pravidelné bázi. V případě vyhlášení cvičného poplachu, by bylo představitelné docílit zjištění slabých, nepokrytých oblastí a reálných hrozeb. Nemusí se jednat hned o teroristický útok v rozsáhlejší oblasti, vojenský útok nebo často zmiňovaný blackout, provedený na větším území po dobu čtyř týdnů, by jistě přinesl nová zjištění, kde je potřeba změnit krizové plány a postupy. Současná pandemie koronaviru citelně zasáhla ekonomiku, systém vzdělávání, funkčnost zdravotnictví a další oblasti života.

Za funkční bezpečnostní infrastrukturu odpovídá Vláda ČR. Občané očekávají, že se jich krizová situace nedotkne, případně stát a jejich samospráva jim v případě MU, jako jsou povodně, rozsáhlé požáry, dlouhodobější výpadky proudu, teroristické, válečné hrozby a další závažné situace vše vyřeší. Toto očekávání nemusí být pravdivé, protože občanům nestačí pouze rozeznat signály, ale je nezbytné zajímat se o to, kdo a jak tu hrozbu vyřeší. Sirény jsou jen prvek infrastruktury k varování a informování obyvatelstva.

Signály sirén mohou oznamovat různá nebezpečí, například při útoku na část nebo celé území ČR chemickými zbraněmi občané mohou následně očekávat, že se stát postará o řádné informování, jejich evakuaci a předá jim ochranné pomůcky. Existují dva omyly. První omyl je, že nám nikdo, ani stát žádné ochranné prostředky nevydá, jelikož je nemá v potřebném množství. Podle § 17 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., *k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva*, ve znění pozdějších předpisů, má stát podle údajů v uvedené tab. 2 z roku 2015 povinnost vydat tyto prostředky pro 2 492 184 občanů, ale dle Ministerstva vnitra (2015) chybí prostředky pro 1 046 824 lidí. V současnosti stát vlastní ochranné prostředky pouze pro necelých 14 % občanů republiky.

Tabulka 2 Přehled plnění § 17 vyhlášky č. 380/2002 Sb. z roku 2015

Výdej	Počet osob	Skladem	Chybí	Náklady na pořízení chybějících prostředků
Kategorie osob dle vyhlášky č. 380/2002 Sb.	2 492 184	1 445 360	1 046 824	5 153 619 860 Kč

Zdroj: Ministerstvo vnitra (2015), vlastní tvorba

Při zkoumání stupně připravenosti obyvatel musíme konstatovat, že druhý problém nastane při správné aplikaci těchto ochranných prostředků. Podle Brzybohaté a Mráčkové (2019), současná mladá generace neprošla brannou výchovou, ani neabsolvovala vojenský výcvik. Pokud by tyto plynové masky od někoho získali, tak by je neuměli správně použít. Z tohoto faktu vyplývá, že většina obyvatel se musí spolehnout sama na sebe a spoléhat, že si dokáže vyrobit improvizované ochranné pomůcky s alespoň určitou úrovní ochrany. Úroveň těchto ochranných výrobků se ale nemůže vyrovnat certifikovaným výrobkům. Příkladem nám mohou být skupiny obyvatel, tzv. Preppeři, kteří se zabývají přípravou na krizové situace a jsou na tom o poznání lépe. Prostě akceptují, že stát jim v případě krizové situace nepomůže, takže se dostatečně a včas těmito ochrannými prostředky vybavili. Tyto prostředky lze volně pořídit v internetových obchodech a některé produkty pochází přímo z vyřazených zásob AČR.

2.4. Aktéři v místní samosprávě a problém komunikace obce s občany

Jak vyplývá z § 4 zákona č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů, tak kromě základních složek IZS existují složky ostatní, kam patří: „*vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů.*“ Příklady typů spolků, které se běžně vyskytují v obcích jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Tabulka 3 Spolky občanů pro uplatnění jako dobrovolníci pro samosprávu

Spolky	Stručný popis
Hasičské spolky	Mužské, dětské i ženské oddíly. Soutěže v požárním sportu
Sportovní spolky	Sokol, fotbal, volejbal, automobil. sport a další
Zájmové spolky	Včelaři, myslivci, rybáři, kynologové, zahrádkáři
Ženské spolky	ČČK, kurzy pletení, pečení, vyšívání a další
Jiné spolky	Sdružení rodáků a přátel obce, chataři, skauti a další

Zdroj: vlastní tvorba

Mimo těchto orgánů jsou aktéry především občané, kteří se účastní dění v obci, ale rovněž i podnikatelé, kteří mají sílo firmy na území obce. Fyzické osoby jsou občané, právnické osoby jsou podnikatelé, obce i kraje. Důležitou součástí kvalitního života jsou i školské instituce, zdravotnická zařízení, a další zařízení občanské vybavenosti, jako knihovny, sportovní areály a kulturní domy. Důležitým mostem k propojení života mezi obcemi mohou být i místní akční skupiny (MAS) a mikroregiony (spojené obce).

Důležitými účastníky procesu regionálního rozvoje jsou subjekty vzniklé na principu meziobecní spolupráce, především mikroregiony a MAS. Mikroregiony jsou sdruženími územně blízkých obcí, MAS sdružují obce, podnikatelské subjekty, neziskové a další organizace. Mikroregiony a MAS mají regionální rozvoj za své hlavní cíle a z jejich složení je také patrný jejich nadlokální regionální rozměr, záběr a působnost, které rozbíjejí zažitě hranice, překračují periferie historických předsudků.

Samosprávy úplně nevyužívají a nevědí o potencionálních dobrovolnicích. Jsou přítomni mezi nimi specialisté, kteří při vzniku krize mohou rychle a významně zvýšit bezpečnost obyvatel municipality. Člen mysliveckého sdružení může být skvělým pozorovatelem, jelikož zná velmi detailně okolí, má i další odbornost jako člen ostražky důležité infrastruktury obce (např. vodovod, elektrárna a čistička odpadních vod). Člen bojových sportů je uplatnitelný pro specializace, kde je vyžadována dobrá fyzická kondice (např. pátrání v terénu). Vystudovaná zdravotní sestra, nebo členka Českého červeného kříže, se může jako dobrovolnice pro obec věnovat poskytování zdravotnické péče a první pomoci. Kynolog může poskytnout vycvičené psy, např. pro pátrání po pohřešovaných osobách nebo pro strážní službu samosprávy. Civilní povolání jako řidiči a strojníci dopravní a stavebně-mechanizační techniky, jsou uplatnitelní pro obsluhu techniky, která eliminuje následky MU, např. obsluha čerpadel, elektrocentrál a také provádění nakládky písku k následnému pytlování pro výrobu norných stěn při povodních. Vlastníci dronů mohou přispět k dálkovému průzkumu míst, který rychle zmapuje rozsah škod a provede další průzkum arény samosprávy. Všechny vyjmenované profese jsou jen částí spektra odborností a dovedností, které jen stačí oslovit s nabídkou účasti v programu, který bude chránit všechny občany samosprávy.

Komunikace obce s občany je základní předpoklad a velmi důležitý faktor pro správné fungování obce. Pro standardní komunikaci obec využívá úřední desky, obecní rozhlas, plakáty, sociální sítě, noviny a své webové stránky. Starší rezidenti preferují osobní návštěvu, nebo telefonické spojení pro řešení situací, ve kterých se mohou ocitnout. Při vzniku MU je nutné rychle informovat maximálně možný počet občanů, kde jako první neprodleně informujeme dobrovolníky pro pomoc obci. Pro tyto účely je nejvhodnější využít obecní rozhlas, který při použití zálohovaných elektronických sirén funguje i při výpadku elektrické energie. Tento komunikační kanál pokrývá většinu obcí a může včasným informováním zabránit chaosu. Může se jednat o havárii chemického podniku, povodeň nebo další hrozby, které při včasné varování a instruování obyvatel mohou zabránit zbytečným škodám nebo omezit následky na životech. Pokud není daná obec vybavena obecním rozhlasem, nebo je

vybavena rotačními sirénami, které nefungují bez elektrické energie, může obec použít další typy komunikace. Například rozeslání hromadných SMS zpráv občanům, nebo provést hlášení z reproduktorů vozidel IZS. Zákon č. 240/2000 Sb., *krizový zákon*, ve znění pozdějších předpisů, rovněž v § 30 stanovuje povinnost pro provozovatele hromadných informačních prostředků, jako např. televizi a rozhlasů, povinnost bez úhrady vzniklých nákladů, na základě žádosti orgánů krizového řízení neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu sdělení uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatřeních při krizových stavech.

3. Hrozby a scénáře možných ohrožení a deficity současného systému

Poté co jsme si vysvětlili problematiku bezpečnosti i možnosti samospráv, které tuto bezpečnost zajišťují, tak je potřeba analyzovat určité typy hrozeb, které mají potenciál ohrožit obec o velikosti Nechanic.

3.1. Výběr hrozeb ohrožujících obec v ČR

Jsou to situace, které s množstvím lidí a dle území odpovídají třetímu stupni nebo zvláštnímu poplachovému stupni IZS. Pro případovou obec v České republice přichází do úvahy následující typy hrozeb. Možnými hrozbami jsou:

- pandemie;
- povodně a vichřice;
- sucho, nedostatek vody a potravin;
- blackout;
- teroristický útok.

Pandemie – mohou být antropogenního i naturogenního původu. Aktuálně vidíme nepřipravenost státu, který selhal při zabezpečení ochrany zdraví a životů obyvatel. Nápravu této nouzové situace může vyřešit v dané samosprávě zapojení dobrovolníků se zdravotnickým minimem, kdy mohou provádět testování, případně očkování místního obyvatelstva za využití místní infrastruktury. Další možné řešení je využít volné kapacity na území obce, jako jsou budovy škol, internátů, kolejí, ale i hotelů a ubytoven, pro dislokaci občanů v karanténě, nebo vyléčených jedinců, kteří se nemohou vrátit ke svým rodinám, nebo do sociálních zařízení typu domovů důchodců z různých karanténních důvodů. Doba působení této hrozby se může lišit, ale aktuálně probíhající pandemie koronaviru v ČR již trvá více než jeden rok.

Povodně a vichřice – vichřice jsou naturogenního původu, ale povodně mohou být způsobeny činností člověka (narušení přehrad) i přírody (nadměrná srážková činnost). V Česku se živelní pohromy vyskytují poměrně často, kdy při větším rozsahu této mimořádné události může dojít k přetížení IZS. Statistická ročenka HZS ČR z roku 2020 uvádí, že jednotky požární ochrany prováděli během celého roku 3084 činností týkajících se povodní (HZS 2020). Obce spoléhají na své JSDH, IZS a AČR. Složky AČR A HZS ČR uvádí, že v současné době jsou na území ČR dislokovány následující tři záchranné útvary, které jsou

rovnoměrně rozprostřeny na území ČR. Patří mezi ně záchranná rota Hlučín, Jihlava a Zbiroh. Tyto záchranné složky jsou určeny právě pro nasazení pro záchranné práce v rámci IZS a k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany. Tyto jednotky jsou připraveny řešit MU velkého rozsahu. Je potřeba vyhodnotit dojezdové časy a kapacitní možnosti těchto tří útvarů. Doba trvání těchto dvou hrozeb může být v řádech několika hodin až po několik dní až týdnů.

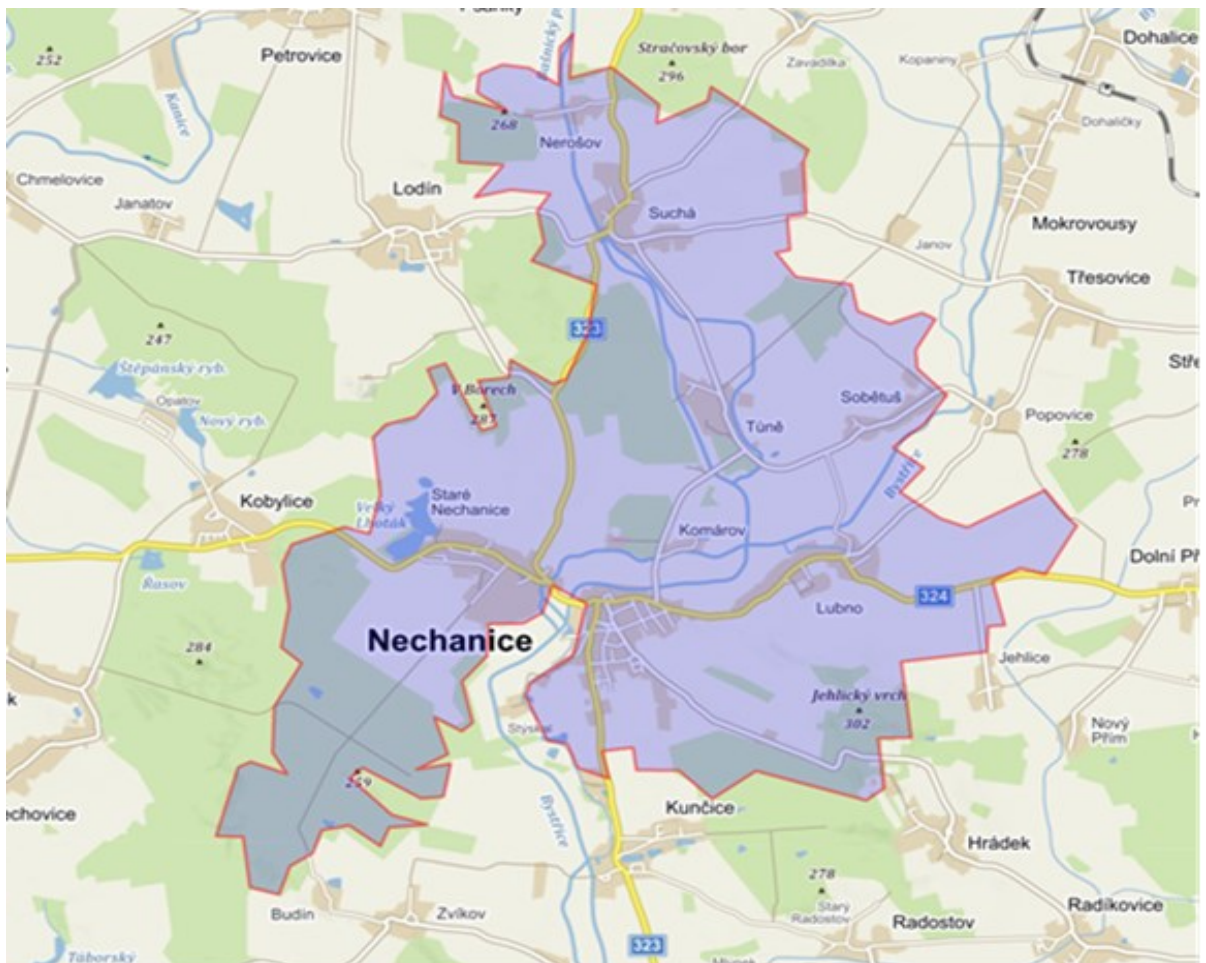
Sucho, nedostatek vody a potravin – opět k realizaci může dojít důsledkem činnosti člověka i přírody. Nedostatek vody a potravin mohou být důsledkem nadměrné spotřeby nebo například plýtvání. Se suchem, jsme se mohli dle Žaluda, setkat v roce 2020 (Žalud 2020). Dle tohoto článku se jednání o změnu globálního klimatu, nebo jen několika roky po sobě jdoucími s menším výskytem srážek. Obce provozují vodovody, při nedostatku vody nebo výpadku zařízení či elektrické energie dojde k přerušení dodávek vody obyvatelům. Při delší krizové situaci než několik dní, se nabízí otázka, kde občan získá pitnou a užitkovou vodu i potraviny. Orgány státu musí zajistit nouzové zásobování pitnou vodou a potravinami občanům ČR. Například dlouhodobé sucho může trvat i několik letních měsíců.

Blackout – při výpadku delším než 24 hodin začínají potíže obyvatel obce. Blackout může nastat v důsledku mimořádné události antropogenního (např. přerušení kabelu) i naturogenního (např. silný vítr poškodí vedení elektřiny) původu. Nefunguje topení, dodávka vody, nefungují sdělovací media jako TV, internet, rádia bez baterií. Po vybití baterií v telefonech, nastává velmi obtížná situace. Při zásahu blackoutem na větším území ČR, nemůže IZS ani AČR, všem pomoci. Při stanovení povinnosti pro samosprávy, vlastnit více nezávislých zdrojů energie tzv. elektrocentrál, včetně funkčního paliva pro překlenovací období např. čtyři týdnů, nemusí nastat kolaps. Výpadek elektrické energie může trvat od několika minut až po několik dní, někdy i týdnů.

Teroristický útok – u této hrozby antropogenního charakteru (útok šíleného střelce), je pro samosprávné celky velice důležitá osvěta. Pro většinu obcí se jeví jako nejvíce pravděpodobné napadení chemickými zbraněmi. Je vhodné informovat občany, aby si zajistili osobní ochranné prostředky a měli je doma připravené k použití. Neplatí už povinnost státu zabezpečit tyto prostředky pro všechny své obyvatele. Obecně se stát má postarat o skupiny obyvatel do 18 let a část zdravotnického personálu. V rámci časového působení hrozby teroristického útoku se jedná o nečekanou a velmi rychlou hrozbu, která může trvat několik minut, ale i dní.

3.2. Popis města Nechanice

Jak vyplývá z výčtu možných hrozeb, které mají potenciál ohrozit obec o velikosti města Nechanice, tak se věnujeme simulaci těchto ohrožujících faktorů přímo na případové obci Nechanice, která leží v jihozápadní části Královéhradeckého kraje. Obec Nechanice je městem. Město Nechanice má 1409 obyvatel. Katastrální území Nechanic o ploše 3001 hektarů je rozděleno do celkem 7 územních částí. Mezi tyto části patří Nechanice, Lubno, Sobětuš, Staré Nechanice, Suchá, Tůně a Nerošov, které je ilustrováno na obr. 2. (Město Nechanice a Jiří Pechar, 2021)

Obrázek 2 Katastrální území samosprávy Nechanice k 14. 4. 21

Zdroj: Systém pro řízení a sledování MAS

K 1. 1. 2021 žilo podle ČSÚ (2021) v Nechanicích a přidružených územních částech 2348 obyvatel. Z hlediska občanské vybavenosti municipalita Nechanice disponuje několika zařízeními, která se dají využít pro řešení krizové situace. Podle města Nechanice a jeho starosty, pana Pechara, patří mezi tato zařízení dvě rozsáhlé budovy ZŠ a samostatná duální budova mateřské školy.

V prvním patře dvoupatrové budovy školy se nachází plně vybavená služebna Policie ČR a na střeše budovy školy se nachází vysílač operátora O2, včetně záložního zdroje umístěného na půdě budovy, pro případ krátkodobého výpadku elektrické energie. Tento zdroj by měl umožnit provoz vysílače na několik dní. Na katastrálním území obce se nachází pobočka České pošty s telekomunikační ústřednou a kulturní dům. V obci je také zdravotnické středisko se čtyřmi ordinacemi a odpovídajícím zázemím. Dobře využitelný je objekt bývalé chirurgie, dnes využívaný jako léčebna návykových nemocí s aktuální kapacitou 70 lůžek ve 35 pokojích a příslušným rozsáhlým zázemím, kam patří například vlastní kuchyně a dva bývalé operační sály.

Z hlediska další občanské vybavenosti jsou v Nechanicích dva obchody s potravinami, drogerie a dvě restaurace. Na území municipality se rovněž nachází od roku 2013 bioplynová stanice pro výrobu elektřiny v areálu zemědělského družstva Nechanice s výkonem 600 kW a několik areálů podnikatelských subjektů, přičemž celkový počet relevantních ekonomických subjektů použitelných pro zajištění bezpečnosti samosprávy je přibližně 30.

Nechanice provozují JPO II/1. Zapojení podnikatelů a občanů do místní JSDH je poměrně zásadní, protože je v ní zapojeno přibližně 70 členů. Jednotka SDH spadá do kategorie JPO II/1, takže plní limit pro dobu výjezdu do 5 minut od nahlášení, s příjezdem na místo zásahu do 10 minut. Podle přílohy č. 4 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., *o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany*, ve znění pozdějších předpisů, se jednotky plnící JPO II/1 se zřizují v obcích, kde jednotka: „zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000“, a to Nechanice s počtem obyvatel 2348 plní. Obec je také vybavena řadovým vodovodem pitné vody, čističkou odpadních vod, rozvodem zemního plynu a konvenčním systémem nočního osvětlení. Jedná se o malé město v mikroregionu Nechanicko, které je vhodným modelem pro prezentování nového modelu bezpečnostní infrastruktury.

3.3. Aktuální stav připravenosti případové samosprávy a nedostatky

Jak vyplývá z článku 4, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., *o přijetí Evropské charty místní samosprávy*, tak: „odpovědnost za věci veřejné obvykle ponesou především ty orgány, které jsou občanu nejbližší.“ Proto je logické očekávání občanů, že jim jejich samospráva musí pomoci. Je to legitimním požadavkem, protože obec je nejbližším zástupcem místní samosprávy.

Pro úspěšnou přeměnu systému zajišťování bezpečnosti samosprávy je nejdůležitějším prvkem konstatování výchozí stavu v samosprávě. Potřebujeme znát dostupné počty dobrovolníků a techniky pro řešení MU. Tabulka č. 4 zobrazuje zjištění v případovém městě Nechanice.

Pro řešení mimořádných událostí, vlastní obec Nechanice zdroje uvedené v tab. 4.

Tabulka 4 Síly a prostředky dostupné v městě Nechanice k 15. 4. 21

Prostředek	K dispozici	Personál pro obsluhu
Elektrocentrály	2	7
Stany	1	0
Osobní automobily	3	5
Nákladní automobily do 3,5 t	2	5
Mini nakladač na písek	1	2

Zdroj: rozhovor se starostou Nechanic, Jiřím Pecharem dne 15. 4. 21

Na základě počtu disponibilních zdrojů města Nechanice, jsou viditelné nedostatky v připravenosti obce. Je evidentní problém v nedostatečném počtu techniky, ale i proškoleného personálu pro řešení možných krizových situací.

V současné době má město Nechanice omezenou schopnost reagovat na hrozby vyjmenované v tab. 5. Tabulka hodnotí schopnosti města reagovat na hrozby podle aktuálně dostupných zdrojů. Úroveň schopnosti reagovat vychází z počtu personálu (Personál), který je zaškolen (Cvičení) a zařazen do organizační struktury (Organizace). Schopnost řízení je vyjádřena v tab. 5 sloupcem Řízení, stav techniky je hodnocen ve sloupci Technika a aktuální stav materiálu pro řešení těchto mimořádných událostí je hodnocen ve sloupci Materiál.

Analýza připravenosti na jmenované krizové scénáře metodou převzatou od Pernici (2009), Larsona a Peterse (2001). Pro jednotlivé hrozby posuzujeme vybavení obce metodou, která je využívána odborníky na plánování postupu řešení krizových situací.

Tabulka 5 Analýza připravenosti obce Nechanice na řešení jmenovaných hrozeb

Prostředky/scénář	Personál	Cvičení	Organizace	Řízení	Technika	Materiál
1) Pandemie	0	0	0	0	0	0
2) Povodně a vichřice	1	1	1	1	1	1
3) Sucho, nedostatek vody a potravin	1	1	1	1	1	1
4) Blackout	0	0	0	0	0	0
5) Teroristický útok	0	0	0	0	0	0

Poznámky:

0 – deficit (neadekvátní), 1 – adekvátní, 2 – nadprůměrné vybavení/síly

Zdroj: vlastní výpočet

Současná úloha obce při zajišťování bezpečnosti občanů je nedostatečná, protože z tab. 5 vyplývá deficit v připravenosti obce reagovat na jmenované hrozby, je pouze v souladu s platnou stávající legislativou. Rozsah této agendy nemá dostatečný záběr, aby mohl účinně fungovat při řešení všech typů MU. Je tedy nezbytné upravit a zaktualizovat tento nevyhovující systém, aby v případě reálného ohrožení byly odstraněny deficity tohoto systému. Musí obsahovat všechna možná rizika a poskytovat návod pro jejich řešení. Záměrem je zmírnění, resp. minimalizace následků ohrožení.

Tab. 4 byla doplněna podle skutečného stavu prostředků na území samosprávy Nechanice. Informace poskytl starosta Nechanic, Jiří Pechar. Závěr je jasný, obce nepočítají s hrozbami, které v aréně střední a východní Evropy mohou nastat. Je nezodpovědné a krátkozraké ignorovat tato nebezpečí a spoléhat na členství a pomoc mezinárodních organizací (např. EU, OBSE a NATO). Toto členství nám poskytuje garance pomoci při napadení státu a pro další hrozby. Nemůže nám zajistit detailní ochranu pro všechny samosprávy v krátkém čase od vzniku mimořádné události. Na základě vyhodnocení těchto faktů, navrhuji změnit přístup k chápání scénářů, které nastanou při vzniku dosud podceňovaných krizových situací. Je nezbytné zamyslet se nad historií Českého státu v kontextu aktuálně dostupného počtu příslušníků ozbrojených složek. Při jejich modelovém rozmístění k ochraně strategických cílů a ochraně státní hranice, už nezbyvá potřebný počet těchto složek k zajištění bezpečnosti v každé samosprávě. Je pravděpodobné, že zrovna pro naši samosprávu by nebyl přidělen ani jeden policista nebo voják. Kdo nám tedy pomůže? Odpověď je zřejmá, jedině aktivní

a funkční samospráva, prostřednictvím svých občanů a podnikatelů. Jen realistický přístup nám může v budoucnosti ochránit životy, zdraví a snížit škody na majetku.

Předmětem návrhu je stanovit minimální nezbytné množství lidí a prostředků. Způsob zajištění další techniky a vybavení z větší části vyřeší oslovení místních občanů a podnikatelských subjektů, se žádostí o aktivní zapojení do řešení krizových situací. Tento návrh je v tab. 6.

Tabulka 6 Počty navrhovaných sil a prostředků pro město Nechanice

Prostředek	Počet prostředků	Počet personálu pro obsluhu
Elektrocentrály	3	6
Stany	3	9
Osobní automobily	3	5
Nákladní automobily nad 3,5t	1	2
Sanitní vozidla	1	4
Cisterna na PHM	1	2
Cisterna na pitnou vodu	1	4
Ochranné masky	1300	6
Vysílačky	6	8
Polní kuchyně	1	4
Zdravotní stanoviště	1	4
Dron	1	2
Čluny	1	2
Strážní jednotka	2	5
Úložiště písku s nakladačem	1	2

Zdroj: vlastní výpočet

Pořadí priorit s časovými limity pro modelovou obec Nechanice

1. aktivace nouzového spojení, časový limit jedna hodina od vzniku krizové situace;
2. zahájení monitoringu dronem, časový limit jedna hodina od vzniku krizové situace, v příloze B se nachází možný vzorový dron pro účely monitorování území obce a pro stanovení cesty pro evakuaci, význam dronů oceňuje Člověk v tísni, pro varování obyvatel a průzkum oblastí. (SASIN Piotr a James HAPPELL, 2017);
3. vybudování stanoviště EC, časový limit dvě hodiny od vzniku krizové situace;
4. zajištění ostrahy pro bioplynovou stanici na výrobu elektřiny, časový limit jedna hodina od vzniku krizové situace;
5. zřízení zdravotnického stanoviště, časový limit dvě hodiny od vzniku krizové situace;
6. zřízení polní kuchyně, časový limit 12 hodin od vzniku krizové situace;
7. aktivace ostrahy pro sklad PHM a pitné vody, časový limit jedna hodina od vzniku krizové situace.

Analýzou byly zjištěny deficity současného systému, byl proveden návrh na opatření, která zajistí zvýšení úrovně bezpečnosti obce alepší její připravenost na řešení mimořádných událostí v součinnosti se složkami IZS, případně AČR.

4. Restart samosprávy Nechanice

Po analýze deficitů v oblasti krizové připravenosti města Nechanice lze tento koncept dále rozvinout pro šest dalších územních částí a díky univerzálnosti jej použít pro samosprávy v ČR, za použití plánu Restart samosprávy Nechanice.

4.1. Nechanice a jejich šest dalších územních částí

Z hlediska současné připravenosti obce v oblasti ochrany obyvatelstva, byly v Nechanicích zjištěny určité bezpečnostní deficity, které je nutné vyřešit. Ve třetí kapitole se propočty navrhovaných opatření vztahovaly k samotnému městu Nechanice, ale součástí samosprávy je i dalších šest územních částí (Lubno, Sobětuš, Staré Nechanice, Suchá, Tůně a Nerošov). Řešení možných hrozeb by mělo být komplexní, a proto je předmětem návrhu navýšit prostředky pro Nechanice, aby naplnily potřeby i ostatních územních částí. Tyto prostředky by se v rámci těchto obcí sdílely a při jejich pořízení by obce dosáhly úspor z rozsahu, při hromadném nákupu techniky a vybavení by využily množstevních slev či jiných výhod.

Tento návrh pro Nechanice a jejich šest územních částí je zachycen v tab. 7, kde je stanovený typ a počet potřebné techniky a počet dobrovolníků. Tyto údaje jsou ve dvou variantách, ve variantě minimální a rozšířené.

Tabulka 7 Počty navrhovaných sil a prostředků v obci Nechanice a jejich 6 územních částech k 15. 4. 2021

Síly a prostředky	Rozšířený počet dobrovolníků pro plnou funkci plánu	Min. / rozšířený počet techniky	Min. počet dobrovolníků pro zahájení plánu
Dobrovolníci	80	x	40
Protichemické masky	16	2348/2600	8
Elektrocentrály	16	8/16	10
Nouzové vysílačky	20	8/16	10
Vysílačky pro kontakt se státním štábem	2	1/2	2
Sklad PHM	3	1	2
Mobilní cisterny na pitnou vodu	6	1/2	3
Osobní automobily	10	3/10	8
Nákladní automobily 4x4	4	1/2	2
Nákladní automobily 4x2	6	1/3	2
Nakladače na písek	4	1/2	2
Chladírenské automobily pro potraviny	4	1/2	2
Cisterny k přepravě PHM	4	1/2	2
Čluny nebo BVP	2	BVP 1 ks	2
Sklápěcí NA k dopravě písku k pytlování	4	1/2	2
Záložní deponie s pískem a nakladačem	4	1/2	2
Stany	16	8/12	8
Sanitní vozidla	4	1/2	2
Počet polních kuchyní	24	8/12	10
Zdravotní stanoviště	24	7/12	14
Strážní jednotka	21	7/21	7
Autobus	3	1/2	2
Monitorovací dron	6	1/3	2

Zdroj: vlastní výpočet

Počty potřebných dobrovolníků se nesčítají v maximálních součtech celkem, ale předpokládají univerzální multioborové nasazení občanů v rámci různých odborností. Například řidič osobního automobilu může být i obsluhou nakladače na deponii písku a zároveň obsluhou vysílačky. Pro funkční model v Nechanicích a přidružených obcích je nezbytné zajistit minimálně 40 dobrovolníků. Při déletrvajících a závažnějších MU se předpokládá zvýšení počtu zapojených občanů na dvojnásobek.

4.2. Model zajištění bezpečnosti pro samosprávy v ČR

Na základě konstrukce modelu pro Nechanice a jejich územní části lze navrhnout univerzální model, který je aplikovatelný na jakoukoliv samosprávu v ČR. Model předpokládá využití místních občanů (dobrovolníků), kteří by ve spolupráci s místními podnikatelskými subjekty pomohli obci při řešení mimořádných událostí. Při včasné oslovení a získání těchto dobrovolníků, by v obcích došlo ke zvýšení úrovně připravenosti na krizové situace. Obec zapojená v tomto modelu by nebyla odkázána na pomoc složek IZS nebo AČR, ale díky své připravenosti by byla schopna řešit situace neprodleně při vzniku události, pomocí vlastních zdrojů a tím by snížila svoji závislost na pomoci složek IZS.

Při mimořádných událostech, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu IZS, nemusí tento systém být z kapacitních důvodů schopen rychle pomoci všem ohroženým samosprávám. Podle mého názoru, pravidla a dodržování řádu zajistí maximální účinnost opatření. Pro systémovou implementaci tohoto modelu do praxe lze navrhnout vznik nové instituce, která pod záštitou AČR nebo IZS by mohla spojovat dobrovolníky, dostupnou techniku i vybavení v jednotlivých obcích ČR. Tato instituce se nazývá Civilní garda samospráv ČR (CGS ČR), která by byla vhodným partnerem pro AČR, IZS a další složky státu, se kterými by mohla spolupracovat. Tato spolupráce by umožnila například sjednotit školení dobrovolníků a systém poskytování vyřazované techniky.

Je důležité přesně popsat výchozí pozici sledované samosprávy před zahájením programu CGS ČR, podle jednotného modelu použitelného pro celou ČR, pouze s přihlédnutím k velikosti samosprávy. Tento model pracuje s potřebnými počty dobrovolníků a techniky na modelové samosprávě Nechanice, aby na základě zjištěných počtů, bylo možné koncept přenést i na jakoukoliv municipalitu, při zohlednění odlišné velikosti a infrastruktury obce.

Nábor a obsazení pozic dobrovolníků z řad občanů podle odborností. Například řidič pro různé typy automobilů, obsluha EC, zdravotník, pilot dronu, specialista k plnění úkolů ozbrojené ostrahy, kuchař pro obsluhu polní kuchyně, kurýr, dílčí koordinátor atd.

Plán vybavení portfolia CGS ČR podle zdrojů. Plán je v první etapě téměř bez nároků na investice a dotace. Nejprve dojde k oslovení a využití vybavení občanů a podnikatelů v dané samosprávě, v druhém kroku je možné využít nabídku AČR, která nabídne nadbytečné zásoby a techniku a vybavení určené k vyřazení. V dalším kroku dojde k čerpání fondů EU a minoritně může být čerpáno z národního rozpočtu obrany. Rozpočet MO je primárně určen k zabezpečení potřeb vojska, nicméně při patronaci AČR nebo IZS, nad nově zřízenou institucí CGS ČR, by bylo možné poskytnout finanční prostředky k pořízení nezbytné výbavy, kterou nelze získat jinak.

Podle priorit shodných pro celou ČR vytvoření časového harmonogram ke splnění úkolů, s přihlédnutím k lokaci strategických objektů na území obce, jako jsou nemocnice, elektrárny, skladiště strategických surovin a zdroje vody. U státem sledovaných strategických cílů, hned dojde k synergii při zajištění ochranných opatření ze strany státu, tedy Policíí ČR, AČR a nově vzniklou CGS ČR. Tato kooperace účelně využije dosažitelné lidské zdroje v celonárodním zájmu. Profitovat budou občané samospráv se správně fungující CGS ČR. Dojde k podstatně rychlejší aplikaci ochranných opatření, která zajistí vyšší účinnost a následně umožní dlouhodobější trvání opatření.

Jednotný způsob analýzy, kontroly a následného vyhodnocení programu.

Principy budování CGS ČR pro rychlou aplikaci při řešení MU

- Důraz je kladen na pořadí plnění úkolů podle logických priorit. Nejprve aktivace lidských zdrojů, následně vybavení a další prostředky k zajištění fungování, dále financování, určení prostor k plnění úkolů.
- Při dosažení dílčí úrovně pro zvýšení bezpečnosti obyvatel, která již přináší možnost uplatnění při krizových situacích provést praktickou ukázkou veřejnosti.
- Po splnění více úrovní bezpečnostního systému je nutné otestovat kooperaci mezi jednotlivými odbornostmi. Například při zřízení nouzové komunikace zprovoznit stanoviště elektrocentrál, vyzkoušet fungování dronu a také funkci polní kuchyně.

Dvě verze plánu Restart samosprávy Nechanice

Tato navrhovaná šablona rozlišuje plán pro dvě úrovně podle rozsahu účinnosti bezpečnostních opatření. První varianta poskytuje minimální nutné prostředky pro zahájení programu. Ve druhé variantě jsou navrženy počty prostředků v rozšířeném měřítku, které

budou nutné při dlouhodobější krizi nebo pro zvýšení kvality a rozsahu preventivních opatření.

Minimální – stanovení minimální hranice počtu obyvatel obce, od které se budou opatření vyžadovat. Například pro obec s počtem obyvatel 1200 budou vyžadovány dva kusy elektrocentrál a záložní palivo, pitná voda, potraviny a zdravotnický materiál na dva týdny trvání hrozby. Pro další přepočty dobrovolníků a výbavy je možné využít koeficient násobku této šablony, aplikovatelný na libovolnou samosprávu v ČR, podle její velikosti, nebo kvality parametru, jako je doba, po kterou má obec k dispozici zásoby surovin, nebo paliva. Při dodržení tohoto koeficientu by byla zajištěna potřebná úroveň pro splnění minimální požadované hranice bezpečnosti pro všechny samosprávy.

Rozšířená – podle infrastruktury samosprávy nebo podpory ze strany občanů a podnikatelů. Tímto parametrem, může být několik variant zdravotnické péče, vlastnictví vyřazeného sanitního vozidla v různých stupních výbavy, jako je defibrilátor a kyslík, osobního vozidla 4x4, polní kuchyně v rozšířené konfiguraci, zásobování pitnou vodou vlastní cisternou v případě kontaminace vodního zdroje, při výpadku elektrické energie zajištění veřejného LED osvětlení, využití specialistů pro ozbrojenou ochranu důležitých objektů k zajištění bezpečnosti obyvatel samosprávy, např. nemocnic, léčeben, továren na produkci potravin, elektráren, zdrojů pitné vody a vysílačů. Při blízkosti státní hranice zajištění pozorovatelů k její ostraze. Ve specifických zónách, jako jsou horské oblasti, lze zařadit odbornost řidič sněžného skútru, rolby a vozidla 4x4, který je zacvičený pro specifické požadavky provozu v tomto terénu.

Hodnocení dosažené úrovně specializace

Pro ocenění aktivity dobrovolníků, je nezbytné vytvořit řád, který by sledoval dosaženou úroveň na dané pozici. Jelikož program CGS ČR je neplacenou službou vlasti, musí vytvořit kariérní řád, který by jako ocenění zřetelně deklaroval na uniformě dobrovolníka tuto dosaženou odbornost. Toto pravidlo platí hned od náboru a pro obsazování všech pozic. Například řidič, obsluha EC, zdravotník, spojař, pilot dronu, specialista k plnění úkolů ozbrojené ostrahy, kuchař pro obsluhu polní kuchyně, kurýr, dílčí koordinátor atd. Pro sjednocený přehled o zařazení dobrovolníka, je nezbytné zajistit z nadbytečných zásob AČR nebo IZS jednotnou ústroj s označením člena CGS ČR pod záštitou AČR nebo IZS. Sjednocené označení musí obsahovat příslušnost k dané samosprávě, jméno a příjmení, odbornost a stupeň kvalifikace.

Nouzová komunikace na lokální úrovni v rámci samospráv

Základním pilířem každého funkčního systému musí být funkční a kvalitní dvoustupňová komunikace. Pro rychlé a jednoduché zajištění nouzové komunikace na lokální úrovni je vhodné využít vysílačky typu CB. Tento způsob spojení má pro start dostatečné parametry: Občanské (CB) radiostanice základnové mívají dosah v ideálním terénu mezi sebou až 50 i více km, vozidlová radiostanice mezi základnou okolo 20–40 km i více, ruční stanice mezi základnou 1–10 km, ruční stanice mezi sebou 0,5 – 2 km. Pro druhý stupeň spojení je nutné použít nadstavbovou komunikaci ve zvláštní frekvenci s IZS, AČR, Policií ČR, s vládním zmocněncem a koordinátorem pro krizové situace. Tuto nadstavbu v komunikaci může garantovat armáda, která má válečné zkušenosti, a tak může poskytnout i vybavení pro komunikaci, mezi samosprávným celkem a velením. Toto předpokládá i profesionální zaškolení v provádění komunikace na odpovídající úrovni. Z důvodu možného zahlcení systému volání IZS, je možné tuto frekvenci poskytnout pouze vrcholovým představitelům samospráv, kteří se specializují na krizové řízení. Při požadavku na šifrovanou komunikaci, je toto zcela v kompetenci ozbrojených složek ČR. (Wikipedie a President Electronics, 2021)

Například typ vysílačky CB, Motorola MOTOTRBO DP4800e, umožňuje využití zasílání SMS, šifrovaného hovoru, funkci SCAN pro sledování provozu na dalších frekvencích a LED indikace provozního stavu a je ilustrován v příloze D. (Mototrbo a Motorola radiostanice, 2021)

Bez fungujícího spojení, nelze zabezpečit úkoly. Při blackoutu, dojde postupně k výpadkům komunikace, z důvodu vybití baterií v mobilních telefonech a následném kolapsu vysílačů operátorů. V případě cíleného útoku na infrastrukturu, dojde k vyřazení vysílačů operátorů, zřejmě v první fázi napadení. Z tohoto příkladu je patrná nutnost pořídit zdroje elektrické energie (elektrocentrály) a vybudovat paralelní komunikaci na území samosprávy.

Finální stav tzv. Bezpečnostního minima samosprávy

Po splnění programem vyžadovaných požadavků, lze garantovat při jejich důsledném dodržování stav tzv. Bezpečnostního minima samosprávy. Tento stav není status quo, ale musí být kontinuálně přizpůsobován hrozbám v aréně střední a východní Evropy. Při respektování velikosti ČR ve srovnání k velikosti států západní Evropy, která má s ohledem na vyšší počet obyvatel i znatelně početnější počty členů ozbrojených složek větší kapacitu pro řešení krizí. Trendy a vývoj bezpečnostních hrozeb nám určují nutnost být v souladu s uváděním nových prostředků obrany a prevence.

Po zřízení CGS ČR, pod patronací AČR nebo IZS, dojde k využití informací, postupů a prostředků, které mohou účinně eliminovat hrozící rizika. Tento přístup pomůže rychle a účinně zajistit zvýšení bezpečnosti ČR. Samosprávy, které včas pochopí výhodu nově zřízené instituce CGS ČR, se velmi rychle zapojí do programu zdokonalování v užívání vybavení, které je určené pro mimořádné situace. Je evidentní, že AČR a IZS musí mít konkrétní zájemce o čerpání nabízených zdrojů. Jde nejen o materiální charakter nabídky vybavení, ale zejména o know-how, jak toto správně používat k docílení maximálního efektu. Je logickým bonusem získat přednostní přístup k pořízení vyřazované nepotřebné techniky, nejen armádní, ale i hasičské a policejní. Může se jednat i o techniku ZZS a vybavení nemocnic. Při vyřazování techniky by měly mít složky IZS a AČR povinnost nejprve tuto techniku nabídnout pro zajištění bezpečnosti samospráv. Vhodnou variantou by bylo zřízení centrálního skladu této vyřazené techniky v prostorách některé vojenské posádky, kde by docházelo k předávání vybavení zájemcům, včetně potřebných náhradních dílů a dalšího příslušenství.

Priority pořízení jsou shodné s programem CGS ČR. Tedy nejprve zajistit prostředky pro nouzové spojení, elektrocentrály, dopravní prostředky, protichemické ochranné prostředky, stany, přístřešky a polní kuchyně. V nejbližších letech AČR nakoupí 210 kusů bojových vozidel pěchoty (BVP). Tato vozidla nahradí již zastaralá BVP, která s předaným manuálem k údržbě mohou dále sloužit na území municipalit (AČR, 2021). Při živelních pohromách pomůžou občanům minimálně stejně dobře jako hasičská technika, které je při větším ohrožení nedostatek, a musí se přemísťovat v rámci okresů a krajů. Již v současné době tuto a další podobnou techniku vlastní různí členové klubů vojenské historie, sběratelé a další zájmové spolky. V případě živelní katastrofy nebo vojenského napadení, je tato technika nedocenitelná. Při realistickém náhledu na současný vývoj bezpečnostní situace ve světě je vhodné změnit přístup pro ochranu obyvatel na území samosprávy. Standardy připravenosti obcí jsou snadno definovatelné, o něco obtížněji realizovatelné, ale určitě stojí za to je vybudovat.

Velmi podstatnou úlohu v programu CGS ČR sehraávají rodiče a jejich předávání znalostí a zkušeností svým potomkům. Například dobrovolnice Českého červeného kříže může pro tento model svým příkladem získat k následování svého potomka a poskytnout mu své znalosti a zkušenosti. Oni je mohou dále využívat a rozvíjet. Stejně řidič strojníku hasičské cisterny může zapojit svého syna do této činnosti a tím získáme pokračovatele v tomto dobrovolnictví. Velmi pozitivním krokem by bylo zavedení předmětu Branná výchova do

osnov základních škol. Předmět by poskytoval základní informace a postupy žákům, pro přípravu na krizové situace. Pro široký rozsah tohoto oboru, by bylo vhodné zapojit do výuky odborníky z praxe. Díky tomu by poskytli velmi cenné rady a návody, které by nevycházely jen z teorie, ale rovněž z praxe.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo vypracování případové studie, kde je navržený systém ochrany života, zdraví a majetku osob na úrovni místních samospráv obcí. Podle čl. 1 ústavního zákona 110/1998 Sb., *o bezpečnosti ČR*, ve znění pozdějších předpisů, za bezpečnost obyvatel odpovídá vláda ČR. Podle čl. 3 stejného zákona, se na zajištění bezpečnosti obyvatel podílejí obce. Těch je v ČR 6258. Starosta každé obce má odpovědnost podílet se na zajišťování bezpečnosti. Mimo starosty se také zapojují další subjekty státní správy, složky IZS, ale také občané nebo podnikatelé.

Případová studie pro obec Nechanice je zpracována ve spolupráci se starostou města pro pět hrozeb, jejichž projevení by vyžadovalo třetí nebo zvláštní stupeň poplachu IZS (pandemie, povodně a vichřice, sucho, nedostatek vody a potravin, blackout a teroristický útok). Provedením případové studie bylo zjištěno, že obec není připravena reagovat na tyto situace. K identifikaci deficitů byla použita metoda analýzy sil a prostředků. Návrhem na opatření je zvýšit stav sil a prostředků na území samosprávy Nechanice, kde je doporučeno zajištění další techniky a proškolených dobrovolníků. Ve studii je patrné zapojení místních subjektů, fyzických a právnických osob, ale zejména občanů do konkrétních úkolů.

Následně jsme rozšířili model této případové studie i na dalších šest územních částí Nechanic, kde se domníváme, že by bylo vhodné založit novou instituci pod patronací AČR nebo IZS. Díky této nové instituci by bylo možné implementovat tento model na samosprávy v ČR, kde by došlo ke zlepšení stavu připravenosti obcí na krizové situace, zapojení dalších dobrovolníků do jejich chodu a také ke zvýšení samostatnosti obcí, které by dokázaly řešit krizové situace neprodleně vlastními prostředky, čímž by se zmenšily či eliminovaly dopady na dané obce. Využití sil a prostředků v rámci instituce CGS ČR by bylo využito do chvíle, než by se na místo dostavily složky IZS, popřípadě AČR. Po jejich příjezdu by tyto složky mohly vzájemně kooperovat.

POUŽITÁ LITERATURA

1. ADAMEC, V., D. ŘEHÁK a L. ČERNÁ. (2012). **Základy organizace a řízení bezpečnosti v České republice**. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 128 s., ISBN 978-80-7385-123-1.
2. BUZAN, B., WEAVER O. and DE WILDE, J. (1998). A New Framework for Analysis. Lynne Rienner Publishers, Boulder: 239 pp., ISBN 978-15-5587-784-2.
3. CÍLEK, V., aj. (2018). Ruka noci podaná: základy rodinné a krizové připravenosti. Praha: Dokořán, 407 s., ISBN 978-80-7363-914-3.
4. ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>
5. ČESKÁ REPUBLIKA. Krizový zákon. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>
6. Portál územního plánování. [cit. 2020-02-24]. Dostupné z WWW: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>
7. PŘICHYSTAL, A. (2019). **Přežít nebo zemřít: manuál pro přežití ve zlých časech**. Praha: Česká citadela, 262 s., ISBN 978-80-907399-5-6.
8. Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Česká republika: Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>
9. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Česká republika: Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
10. ZPĚVÁK, A. (2019). **Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář**. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). 143 s., ISBN 978-80-7598-199-8.
11. Základní informace. Město Nechanice [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.nechanice.cz/samosprava/zakladni-informace/>
12. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o obcích. In: *Česká republika: Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>
13. ČESKÁ REPUBLIKA. Ústava České republiky. In: *Česká republika: Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>
14. Bezpečnostní systém ČR. Bezpečnostní informační služba [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/bezpecnostni-system/>

15. ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: Česká republika: Zákony pro lidi. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>
16. Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Citizen Band [online]. 2021 [citováno 28. 04. 2021]. Dostupný z WWW: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Citizen_Band&oldid=19440083
17. Co jsou to radiostanice? President electronics [online]. [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.president-electronics.cz/president/7-CO-JSOU-TO-RADIOSTANICE#>
18. Motorola MOTOTRBO™ DP4800e VHF. Motorola radiostanice [online]. [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://static.motorola-radiostanice.cz/files/photos/1600-1200/e/e5317e1fae13823327872557c16dc66eb4a9723f.jpg>
19. Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v ČR. In: Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, ročník 2018. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/zprava-oob-2018-pdf.aspx>
20. Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v ČR. In: Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, ročník 2015. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/zprava-oob-2015-pdf.aspx>
21. Varování obyvatelstva v České republice. HZS ČR [online]. MV-generální ředitelství HZS ČR [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
22. O sirénách - Varování obyvatelstva. HZS ČR [online]. MV-generální ředitelství HZS ČR [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/sireny.aspx>
23. Varování obyvatelstva. Portál krizového řízení HZS JMK [online]. [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.krizport.cz/rady/chytre-blondynky-radi/varovani-obyvatelstva>
24. Rady pro občany - BLACKOUT. Portál krizového řízení HZS JMK [online]. [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.krizport.cz/rady/rady-pro-obcany-blackout#a03>
25. Siréna elektronická. HZS ČR [online]. MV-generální ředitelství HZS ČR [cit. 2021-4-28]. Dostupné z:

https://www.hzscr.cz/SCRIPT/ViewImage.aspx?physid=568749&docname=sirena_el_ektronicka.jpg

26. RUMLER, Martin. V Praze rozvážejí vakcínu auty. Blatný: Nedělejte to, ohrozíte distribuci Zdroj: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/vakcina-astrazeneca-distribuce-praha-prakticti-lekari-rohlikcz.html. Pražský deník [online]. 26. 2. 2021 [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/vakcina-astrazeneca-distribuce-praha-prakticti-lekari-rohlikcz.html
27. ČESKÁ REPUBLIKA. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Evropské charty místní samosprávy. In: Česká republika: Zákony pro lidi. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-181>
28. 157. ZÁCHRANNÝ PRAPOR HLUČÍN. Army CZ [online]. [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=8068>
29. Záchrané roty Záchraného útvaru HZS ČR. HZS ČR [online]. MV-generální ředitelství HZS ČR [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zachranne-rot-y-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>
30. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon České národní rady o požární ochraně. In: Česká republika: Zákony pro lidi. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>
31. MARIANI, Daniele. Bunkers for all. *Swiss info* [online]. 3. 7. 2009 [cit. 2021-4-29]. Dostupné z: https://www.swissinfo.ch/eng/prepared-for-anything_bunkers-for-all/995134
32. HELLER, Jakub. Protiatomové kryty by ochránily jen asi milion Čechů. Navíc pouze teoreticky Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ukryty-protiatomove-cesko-bezpecnost-civilni-ochrana.A180409_142810_domaci_hell.IDNES [online]. 14. 4. 2018 [cit. 2021-4-29]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ukryty-protiatomove-cesko-bezpecnost-civilni-ochrana.A180409_142810_domaci_hell
33. Varovné prvky. *Varujeme Vás* [online]. [cit. 2021-4-29]. Dostupné z: <http://varujemevas.cz/prostredky/>

34. *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2021*. Praha: Český statistický úřad, 2021. Dostupné také z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142756350/1300722103.pdf/53ded62a-5c7c-45ba-b17f-ba60021e5c54?version=1.1>
35. Velikostní skupiny obcí podle krajů, okresů - počet obcí [online]. 2020. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/126437579/32019920003.pdf/e0c8e5f5-aa30-4b97-8dab-8e6304def398?version=1.1>
36. ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb. In: Česká republika: Zákony pro lidi. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-23>
37. Hlásiče požáru. HZS ČR [online]. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hlasice-pozaru.aspx>
38. ANTUŠÁK, Emil. Krizový management: hrozby - krize - příležitosti. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7357-488-8
39. Bezpečnostní systém státu. Ministerstvo Vnitra ČR [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-system-statu.aspx>
40. Bezpečnostní strategie České republiky 2015. In: Praha. Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2015. Dostupné také z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>
41. MOTOTRBO DP4800E / DP4801E. MOTOTRBO [online]. Motorola [cit. 2021-5-6]. Dostupné z: <https://mototrbo.co.uk/portfolio/mototrbo-dp4800e-4801e/>
42. ČTK. Česká pošta zveřejní postup, jak si zkontrolovat roušky od státu. Mění se i způsob balení. IROzhlas [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-5-7]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ceska-posta-distribuce-rouscky-respirator-sukl_2009251631_zuj
43. Peněžní prostředky vynaložené v souvislosti s epidemiologickou situací v České republice: Kontrolní závěr z kontrolní akce 20/32. Nejvyšší kontrolní úřad, 2021. Dostupné také z: <https://www.nku.cz/assets/kon-zavery/K20032.docx>

44. HZS ČR a Martina Talichová. Bezpečnostní systém ČR. In: Metodologický portál [online]. 2021 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/obrazky/22641/full/0.png?090345000000>
45. PRVKY BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY. Město Jindřichův Hradec, 2011. Dostupné také z: <https://www.jh.cz/filemanager/files/98480.pdf>
46. STATISTICKÁ ROČENKA 2020 ČESKÁ REPUBLIKA [online]. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021 [cit. 2021-5-8]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/rocenka-2020-pdf.aspx>
47. Úmrtí v souvislosti s koronavirem v ČR. Novinky.cz [online]. [cit. 2021-5-9]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/koronavirus/clanek/umrti-zpusobene-koronavirem-v-cr-40317838>
48. ŽALUD, Zdeněk. Proč je sucho a jak se mu bránit? [online]. Ekolist, 2020 [cit. 2021-5-9]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/zdenekn-zalud-proc-je-sucho-a-jak-se-mu-branit>
49. BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.
50. VÝVOJ SKUTEČNÝCH POČTŮ OSOB V RESORTU MO ČR V LETECH 1992 - 2020 [online]. In: Ministerstvo obrany, 2021 [cit. 2021-5-9]. Dostupné z: <https://www.mocr.army.cz/assets/dokumenty-a-legislativa/vyvoj-sp-rezortu-mo-v-letech--1992---2020.xls>
51. BRZYBOHATÁ, Anna a Karla MRÁČKOVÁ. Ve školách chybí branná výchova. Děti umí telefonní čísla, ve zbytku tápou Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/hasici-zachranari-policie-povodne-pozary-nehody-deti-uceni-branna-vychova.A190416_164959_domaci_brzy. IDnes [online]. 2019 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/hasici-zachranari-policie-povodne-pozary-nehody-deti-uceni-branna-vychova.A190416_164959_domaci_brzy
52. PERNICA, Bohuslav. České dilema: Nutnost integrace národního bezpečnostního systému na základě transformace operačních schopností profesionálních národních bezpečnostních institucí. Vojenské rozhledy [online]. 2009 [cit. 2021-5-10]. Dostupné

- z: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/ceske-dilema-nutnost-integrace-narodniho-bezpecnostniho-systemu-na-zaklade-transformace-operacnich-schopnosti-profesionalnich-narodnich-bezpecnostnich-instituci>
53. ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: Česká republika: Zákony pro lidi. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>
54. SASIN, Piotr a James HAPPELL. POVODNĚ, SUCHA, BOUŘE. DRONY POMÁHAJÍ V KAMBODŽI VAROVAT MÍSTNÍ OBYVATELE PŘED BLÍŽÍCÍ SE KATASTROFOU. Člověk v tísni [online]. 2017 [cit. 2021-5-11]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/povodne-sucha-boure-drony-pomahaji-v-kambodzi-varovat-mistni-obyvatele-pred-blizici-se-katastrofou-4621gp>
55. Katastr obce Nechanice – mapa území. In: Systém pro řízení a sledování MAS – místních akčních skupin a jejich projektů [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <http://www.lags.cz/nechanice-detail-obec-3274.html>
56. DUCHOSLAV, Petr. Agados na slovenském veletrhu představí polní kuchyni budoucnosti. Security magazin [online]. 5. 5. 2018 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.securitymagazin.cz/security/agados-na-slovenskem-veletrhu-predstavi-polni-kuchyni-budoucnosti-1404059987.html>
57. NOVÁ BVP. AČR [online]. [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/novabvp/nova-bvp-212567/>
58. Kdo jsme. Český červený kříž [online]. [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.cervenykriz.eu/kdo-jsme>
59. LARSON, Eric V. a John E. PETERS. ANALYSIS OF ARMY DOTLMS: Concepts, Issues, and Options. Preparing the U.S. Army for Homeland Security. RAND Corporation, 2001.

PŘÍLOHY

Příloha A – Elektronické a rotační sirény

Příloha B – Dron

Příloha C – Polní kuchyně

Příloha D – Vysílačka

Příloha E – Rozsah programu CGS ČR

PŘÍLOHA A – Elektronické a rotační sirény

Zdroj: Siréna elektronická. HZS ČR [online]. MV-generální ředitelství HZS ČR [cit. 2021-4-28]. Dostupné z:
https://www.hzscr.cz/SCRIPT/ViewImage.aspx?physid=568749&docname=sirena_elektronicka.jpg

Zdroj: Rotační sirény. HZS ČR [online]. MV-generální ředitelství HZS ČR [cit. 2021-4-28]. Dostupné z:
https://www.hzscr.cz/SCRIPT/ViewImage.aspx?physid=568745&docname=rotacni_sireny.jpg

PŘÍLOHA B – Dron

Zdroj: DJI - PHANTOM 4 PRO+ OBSIDIAN EDITION. *RCsvět* [online]. [cit. 2021-5-9].
Dostupné z: https://www.rcsvet.cz/5009473-thickbox_default/dji-phantom-4-pro-obsidian-edition.jpg

PŘÍLOHA C – Polní kuchyně

Zdroj: Polní kuchyně PK 4 Kaga. Security magazín [online]. 5. 5. 2018 [cit. 2021-5-12].
Dostupné z: [https://www.securitymagazin.cz/images/theme/20180504141842_PK4-\(1\).jpg](https://www.securitymagazin.cz/images/theme/20180504141842_PK4-(1).jpg)

PŘÍLOHA D – Vysílačka

Zdroj: Motorola MOTOTRBO™ DP4800e VHF. Motorola radiostanice [online]. [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://static.motorola-radiostanice.cz/files/photos/1600-1200/e/e5317e1fae13823327872557c16dc66eb4a9723f.jpg>

PŘÍLOHA E – Rozsah programu CGS ČR

Pro vznik navrhované instituce CGS ČR je vhodné popsat konstrukci plánu, který se jmenuje Restart samosprávy a následné fungování instituce CGS ČR v praxi. Plán se zabývá nejprve konstatováním reálných bezpečnostních a epidemiologických rizik, a následně přesně zaregistruje v tabulce aktuální vybavenost samosprávy pro řešení, těchto možných krizí. Stručně vyhodnotí, na kterou krizi je samospráva dostatečně a kvalitně připravena potřebným zařízením a proškoleným personálem. Zároveň dojde k označení slabých oblastí, kde hrozí škody na životech a na majetku. Dalším krokem po zjištění stavu je odstartování změn k nápravě.

Propoččet možného rozsahu programu CGS ČR, vychází z údajů Českého statistického úřadu, kdy při počtu 6258 obcí v ČR můžeme získat přibližně 180 000 dobrovolníků nebo dobrovolnic (ČSÚ 2021). Tento propoččet počítá s průměrem 30 aktivních občanů na obec. Větší města budou schopna získat vyšší počty dobrovolníků, protože v samosprávě o 15 000 občanech, pro plnou funkčnost systému, bude nezbytný násobek vzorových 30 dobrovolníků a dobrovolnic. Na druhé straně, obce s počtem obyvatel do 500 lidí budou mít k dispozici třeba jen 10 dobrovolníků. Velice pozitivním bonusem programu CGS ČR je skutečnost, že bude spojovat ochotné občany dané samosprávy, aniž by došlo k jejich omezení ve fungování v dosavadních aktivitách ve stávajících spolcích. Program CGS ČR nabídne účast na prospěšných aktivitách obce i dosud nezapojeným občanům, aby aktivně přispěli ke zvýšení bezpečnosti své rodiny ve své domovské samosprávě.

Pro zajištění bezpečnosti obyvatel v současné době je potřebný odpovídající přístup a znalosti. Změnou k předvídatému myšlení a respektováním reálných podmínek máme šanci zvýšit úroveň bezpečnosti samospráv. Bonusem je, že pro start programu můžeme využít vybavení, které se již v samosprávě nachází a je okamžitě dosažitelné.

Pro tento typ zájmu o vlastní bezpečnost máme dostatek talentovaných lidí, kteří jsou činní v historických, vojenských, sportovních a hasičských sdruženích. Svoji úlohu by mohly sehrát například spolky rybářů, myslivců a dalších zájmových skupin. Také lze zmínit úlohu Českého červeného kříže, který má velké množství členů a dobrovolníků po celé ČR. Počet aktivních členů podle oficiálních stránek dosáhl k 31. 12. 2019 téměř 15 100 a členové jsou proškoleni v poskytnutí první pomoci a dalších zdravotnických úkonech. V případě vzniku mimořádné události by byla jejich dobrovolná pomoc důležitá, protože jsou kvalifikovanou silou, která má dostatečnou praxi v zajišťování péče o další osoby. (ČČK 2021)